

Babil

MAD 2

M. MEHMET ÜNVER

M. Mehmet Ünver

MAD 2 BABİL

Yazar ile ilişki adresi
is2006@hotmail.de
www.mehmetunver.de

Yazarın diğer eserleri.

Mad 1 Özgür İnsan
Mad 2 Babil
Mad 3 Vatansız
Tabu Hovardalığın Kitabı
Zingara Coburg
Zingara'nın Aşkı
Ganimet Savaşları

Bu roman,
insanın yeniden düşünmeye cesaret ettiği ana adanmıştır.

M. Mehmet Ünver
16.02.2004 / Reutlingen

1. Bölüm

Tanrıların hilesi çoktur.

Ocaktan fışkıran alevler salonun taş duvarlarında dans ediyor, başrahip İsimut'un yüzünü şafak gibi aydınlatıyordu. Eridu tapınağının geniş salonunda Tanrı Enki'nin başrahibi İsimut, çevresinde sıralanan yardımcılarının önünde dingin ama buyurgan sesiyle konuştu.

"Seni Ulu Tanrı Enki'nin yeni Me'lerini yazman için çağırdım."

Yazman başını eğdi. "Emriniz olur," dedi, kil tableti hazırlamaya koyuldu.

İsimut, sözlerini taşın içine işliyormuş gibi ağır ve yankılı bir tonda anlatmaya başladı.

"Enki, yeraltı sarayı Abzu'da, içtiği bira ve şarabın sarhoşluğunda, yıllarca yalnız kendi kudreti için sakladığı Me'leri Tanrıça İnanna'ya bağışladı. İnanna o Me'leri kayığına yükleyip Ak Rıhtım'a ulaştığında Uruk halkı şenliklerle Tanrıça'yı karşıladı. O da Me'leri, halkın neşesiyle birlikte, tek tek dağıttı."

Yazman hazır olduğunda başrahip elini göğse kaldırdı. Sözlerini Me'lerin kutsal ritmiyle sürdürdü.

"Kudretim adına,
Abzu'm adına,
Kutsal İnanna'ya,
Kızıma vereceğim şunları.
Kahramanlık,
kudretli olma sanatı,
ikiyüzlülük sanatı,
dürüst olma sanatı,
kentlerin yağmalanması,
ağıtların yükselmesi,
yüreğin sevinci.
Ve bunlara asla karşı gelinmeyecek."

İsimut'un sesi taş duvarlarda dolaşıp geri döndükçe tapınağın içi, alevin titremesiyle birlikte ürperdi. Kubbenin ortasında duran ateş gölgesini yere düşürürken kutsal yazının ilk satırları kilin üzerine işleniyordu. Her harf, ateşin sıcaklığıyla taşın soğuğu arasında ağır ağır yerini buluyordu.

Tam o anda tapınağın en derinlerinden başka bir ses yükseldi. Yeryüzünün sessizliğini yaran boğuk bir yankı. Abzu'ya giden yeraltı tünelleri yeniden kazılıyordu. Unutulmuş ilahilerin ritmiyle savrulan kazma darbeleri, toza ve toprağa değil, karanlık zamana vuruluyordu sanki.

Pugat, aylar süren bekleyişin ardından küçük bir ekip toplamıştı. Çökmüş tünelleri temizliyorlardı. Ama amacı Tanrı Enki'nin sarayına ulaşmak değildi. O, Mad'ı bulmak istiyordu.

Tanrıça İnanna'yı bahar şenliklerinde kurtarışından beri Mad'dan hiçbir haber gelmemişti. Pugat bunu her gün, aynı yerde, aynı sesle düşünüyordu. Kazma vuruldukça toz yükseliyor, toz çöktükçe umut yeniden kalkıyordu. Pugat, Mad'ın hâlâ yeraltında, Tanrılarla hesaplaşmakta olduğuna inanıyordu.

Kazdığı her taşın ardında bir işaret arıyor, her yankıda onun sesini duymaya çalışıyordu. Toprağın içinden yükselen her uğultu Mad'ın nefesi olabilirdi. Yorgun, ama hâlâ yaşayan bir nefes. O anlarda Pugat dizlerinin üstüne çöker, ellerini toprağa bastırır, fısıldardı.

"Dayan, Mad. Biz hâlâ buradayız."

Karanlıkta her kazma vuruşu, yalnız taşı değil, hapsedilmiş umutları da parçalıyordu. Her bir ses, toprağın derinliklerine gömülmüş bir özlemin yankısı gibi sürüp gidiyordu.

2. Bölüm

Kendini bildi bileli özgürlük için çırpınan Mad, şimdi Tanrı Enki'nin yeraltındaki havuzlu sarayı Abzu'nun sessiz bahçesinde tutsaktı. Bir zamanlar sıradan bir köylü gibi yaşamaktan, tapınakta zincire vurulmuş bir rahip olmaktan korkardı. Şimdiyse en çok Arge'yi özlüyordu.

Uruklu askerlerin köyü bastığı o yağmurlu gün tapınağa son bir kez bile girememişti. Elleri vurulan zincirlerle yola çıkarılmıştı. Uzun ve meşakkatli bir yürüyüşün ardından Uruk'a varmış, Sunak'ın sarayında köleliği başlamıştı. Entrikalar, ihanetler, Sunak'ın ve Danel'in tuzakları üst üste binmişti. Mad zekâsıyla hepsinin içinden geçmeyi başarmıştı. Ninşubur ve kızı Pugat sayesinde Eridu'ya kadar ulaşmış, Tanrıça

İnanna'yı kurtarmıştı. Fakat Tanrı Enki, söylendiğinden daha kurnaz çıkmıştı. İnanna'yı serbest bırakmanın bedeli olarak Mad'ı en güçlü büyü-süyle Abzu'ya hapsetmişti.

Abzu'da zaman durgundu. Ne yaşlanmak mümkündü, ne ölmek. Gökyüzü aynı mavilikte asılı duruyordu. Ne güneş vardı, ne ay, ne yağmur. Mad'ın sakalı uzamıyor, bedeni değişmiyordu. Bir süre sonra kendi varlığından bile emin olamaz olmuştu. "Ölüm buysa," diye düşündü, "hiç de anlatıldığı kadar korkunç değilmiş. Asıl acı, ölmekten yaşamaktır."

Yalnızlık onu kemiriyordu. Bu sonsuz sessizlik, ölümsüzlüğü bir ceza-ya çeviriyordu. Yeryüzündeyken geceleri gökyüzüne bakar, yıldızların parlayan suskunluğunda huzur bulurdu. Şimdi o yıldızların anısı bile içini acıtıyordu. Bir zamanlar sabahı beklerdi. Şimdiyse hiç doğmayan bir sabahın içine sıkışıp kalmıştı.

En son gökyüzünü gördüğü gün Eridu'da bahar yarışmaları vardı. O gün Büyüdüil ile birinci olmuş, ardından Tanrıça'yı kurtarmak için tapınağın mahzenine inmişti. Umudunun tükendiği anda kendini burada bulmuştu. Meğer Abzu'ya geçişin yolu, herkesin korkuyla baktığı o alevlerin içinden geçiyormuş. Tanrı Enki burayı büyük bir kurnazlıkla gizlemişti. Alevlerden geçip buraya ulaşan bir daha kurtulamazdı. Çünkü buraya giren, sırrıyla birlikte Abzu'nun da esiri olurdu. Ölümlüler için giriş vardı, çıkış yoktu. Ancak tanrısız kudrete sahip olanlar, ya da yerine geçecek birini bulabilenler çıkabilirdi. Mad buraya gelen ilk ölümlüydü. Enki onu tutsak etmek için Tanrıça'yı bile feda etmişti. Bu kadar değer verdiği bir tutsaktan vazgeçmesi imkânsızdı.

Bazen Dilmun'ı andıran bu bahçede yürüyordu. Ne kadar giderse gitsin bahçenin sonuna ulaşamıyordu. Saraydan fazla uzaklaştığında içi daralıyor, görünmeyen bir güç onu geri çağırıyordu. Kıyıları köknar ağaçlarıyla çevrili gölde yüzmek, balıklarla yarışmak, dallarda sallanmak bile onu avutmuyordu. Her şey kusursuzdu, ama bu kusursuzluk ölü bir huzur taşıyordu. Yeryüzünü, sesleri, insan sıcaklığını özliyordu.

Burası birçok insan için cennet sayılabilirdi. Ne açlık vardı, ne hastalık, ne ölüm. Mad içinse bu dinginlik tutsaklıktan başka bir şey değildi. Özgürlük yoksa güzellik de anlamını yitiriyordu. Burada yemek için hayvan boğazlamaya gerek yoktu, meyveler dallarında olgunlaşmış, koparılmayı bekliyordu. Ne var ki Mad'ın açlığı bedensel değildi, ruhsaldı. O, yeryüzünü değil, kurtulmayı özliyordu.

Zaman geçmiyor, düşünceleri bir nehir gibi kendi içine akıyordu. Kurtuluşu düşünmek tek umudu haline gelmişti. Aklına gelen tek isim, bir

zamanlar onu rahip seçen Tanrıça Ram'dı. "Kim bilir," diye düşündü, "şimdi o da hangi bedende, hangi kılıkta Enki'den saklanıyordur." Belki hâlâ yeryüzünde dolaşıyordu. Mad, onun da kendi derdine düştüğünü biliyordu. Yine de bir gün gelip onu buradan alacağına inanıyordu.

Başını göğe kaldırmadan, derin bir sessizlikle mırıldandı. "Burada kalmak benim yazgımdır." Söz ağzından çıkmıştı, yine de içindeki boşluğu doldurmadı. Umutsuzlukla umut arasında gidip gelen bir dal gibiydi, bir an ölü, bir an diri.

Abzu'da geçirdiği zamanda düşünmeye fazlasıyla vakti olmuştu. Düşünmek, belki de hayata katlanmanın tek yoluydu. "Pes etmek," dedi kendi kendine, "kendini diri diri ölüme yatırmaktır." Enki kadar güçlü değildi. Yine de büyülerin kendisini esir almasına izin vermeyecek kadar özgürlük bilincine sahipti. Onu yeryüzüne çıkaracak en güçlü büyü, yüreğindeki özgürlük tutkusuydu.

Bir şeyden emindi. Enki'nin büyüleri bedenini tutabilirdi, düşüncelelerini asla. İradesi, Abzu'nun duvarlarını aşan tek güçtü. Bu, onun kendi keşfettiği gerçek büyüydü.

3. Bölüm

Dalları üzerindeki yükten neredeyse yere degecek kadar eğilmişti.

Mad ağacın yanına geldi, iyi niyetle iki iri elmayı yapraklarıyla birlikte kopardı.

Hafifleyen dal, yavaşça yukarı doğru yükseldi.

Göl kenarındaki köknarın altına varınca bağdaş kurdu.

Henüz yoldayken bitirdiği ilk elmanın ardından balık dostlarını hatırladı.

Elinde kalan kabuğu göle doğru fırlattı.

Ardından ikinci elmayı ağzına götürüp kocaman bir ısırik aldı.

Abzu'da Tanrıça'yı ilk gördüğünde İnanna tam burada, göl kenarındaki köknarın altında durmuş, balıkları seyrediyordu.

O günü hatırlamak Mad'a hem hüznün hem teselli veriyordu.

Çünkü burada, o gözlerle, son kez de olsa karşılaşmıştı.

Bu bahçedeki esareti katlanılır kılan bir tek şey varsa, o da bu anının içinde bıraktığı huzurdu.

Birden İnanna için yeni melodiler icat edip üflemek geçti aklından.

Ondan başka kimse duymasa da Tanrıça'yı özleyen yüreğine dinletecekti bu sesleri.

Elmanın içinden koparıp suya bıraktığı parçalarla balıkları oyaladı, şimdi sıra melodilere gelmişti.

Koynundan çıkardığı Büyüdüil'i dudaklarına götürür götürmez Abzu, ayrılıkla özlemi anlatan ezgilerle doldu.

Bahçeyi dolduran o ezgilerin arasına ansızın aykırı bir ses karıştı.

Önce hayal sandı.

Bir yankı sanmıştı.

Tekrar duyunca başını çevirdi, sesin geldiği yöne baktı.

Karşısında savaşçı kıyafeti içinde bir adam duruyordu.

Onu hemen tanıdı.

Sevinçle bakan gözlerini görünce kalbinin içi ısındı.

Adamın üzerine koşup boynuna sarıldı.

"Ram. Yaşadığını biliyordum."

Ram önce tereddüt etti.

Mad'ın sözlerinin anlamını çabuk sezdi.

Abzu'ya varan biri için artık Ram'ın sırrını bilmek zor değildi.

"Öğrendin demek."

Mad geriye çekildi.

"Her şeyi. Senin aslında Tanrıça Ninhursag olduğunu da biliyorum."

Bu söz üzerine Ram'ın yüzü hafifçe kızardı.

Yalanı açığa çıkmış birinin mahcubiyetiyle sordu.

"Bana kızmadın mı?"

Mad, Abzu'daki yalnızlık yıllarında olgunlaşmıştı.

Uruk ve Eridu tapınaklarını da gördükten sonra Arge'yi daha iyi anlamıştı.

"Kızmak mı? Benim için kendini ve tüm Arge'yi feda ettin. Sana nasıl kızabilirim?"

Ram'ı yeniden kucakladı.

Bu kez sarılışı daha uzun sürdü.

Eli hâlâ Ram'ın boynundayken fısıldadı.

"Beni burada unutmayacağını biliyordum. Sen gerçek bir Tanrıçasın."

Ram duygusallığı bastırmak istemesine işaret parmağını dudaklarına götürdü.

"Sus."

Ardından savaşçı giysilerini gösterip gülümsedi.

"Ben hiç kadına benziyor muyum?"

Mad gülerek karşılık verdi.

"Sana bu kılık da çok yakışmış."

Ram, Mad'ın gözlerinden süzülen nemi bir anne şefkatiyle parmak-

larıyla sildi.

İkisi de sessiz bir tebessümle sükûnete ermiş gibiydi.

Ram avucunda sakladığı parlak taştan, ortası delik yıldız kolyeyi çıkardı.

Arge tapınağında düzenlenen törenle Mad'ın boynuna astığı kolyeydi.

Bunu gören Mad'ın gözleri parladı.

"İşe yarayacağını biliyordum."

Abzu'ya ilk geldiğinde Mad onu gökyüzüne fırlatmış, kolye yere düşmemişti.

O anda anlamıştı ki Abzu'nun gökyüzü dünyaya açılıyordu.

Gözlerinin gördüğü uçsuz bucaksız alan, Eridu tapınağının mahzeninden başka bir yer değildi.

Mad merakla sordu.

"Anlat. Buraya nasıl geldin?"

Ram derin bir nefes aldı.

"Anlatacağım, ama şimdi değil. Bir an evvel kaçmalıyız. Pugat'ı daha fazla merakta bırakmayalım."

Mad, ismi duyunca irkildi.

"Pugat da mı burada?"

"Evet. Yukarıda bizi bekliyor."

Mad'ın yüzü bir anda aydınlandı.

"Peki buradan nasıl kaçacağız?"

Ram gülümsedi.

"Unuttun mu? Ben de bir Tanrıçayım. Bırak, bu kadarını da başarayım. Şimdi acele etmeliyiz. Enki dönerse sarayın kapılarını ve geçidi kapatır."

Mad şaşkındı.

"Enki nerede? Burada değil mi?"

"Uruk'ta," dedi Ram. "Şimdi Tanrıça İnanna'nın içki sofrasında, tanrılar gibi ağırlanıyor."

Mad'ın içi burkuldu.

Ne yaparsa yapsın, bir Tanrı olamayacağını o an bir kez daha hissetti.

Tanrılara yaklaşıp bile aralarında görünmeyen bir mesafe kalıyordu.

Ölümsüzlüğün bedeli, o soğuk yalnızlıktı.

Ram onu omzundan çekerek saraya doğru koşturdu.

Saraya vardıklarında kapısı ardına kadar açıktı.

Mad içeri girmeden önce durdu, son kez bahçeye baktı.

Tanıdığı bütün canlılar arkasından gelmişti.

Hareketsiz, şaşkın gözlerle bakıyorlardı.

Bir cenazeyi Dilmun'a uğurlama merasiminin kasveti bütün ağırlığıyla kendini hissettiriyordu.

Bahçedeki dostların nazarında Mad da bir ölüydü artık.

Merasimler gibi, ceset çukura uğurlanırken dostları yasa ve mateme bürünmüştü.

Ram eliyle Mad'ı uyardı, sarayın içine çekti.

"Acele et. Enki gelmeden çıkmalıyız."

Havuzun yanından geçip arkadaki odaya ulaştılar.

Bu, Mad'ın Abzu'ya ilk geldiğinde gözlerini açtığı büyük odaydı.

Ram ona döndü.

"Şimdi senin içine girmeme izin vermelisin. İkimiz birden buradan geçemeyiz. Birimizin diğeri için bedenini feda etmesi gerek. Ben bir Tanrıçayım. İçine girmeme izin verirsen birlikte geçebiliriz."

Bu sözler Mad'ı tedirgin etmişti.

Ram yumuşak bir sesle devam etti.

"Bana güvenmelisin. Merak etme, bu savaşçı senin yerine burada kalacak. Buraya eli boş geldik, ama eli boş dönmeyelim. Enki bu sürprize sevinecektir."

Mad hâlâ kararsızdı.

Ram bir adım yaklaştı.

"Kapat gözlerini."

Mad gözlerini kapadığında Ram'ın sesi su gibi göğsüne aktı.

Işıktan bir dalga, Mad'ın omuzlarından aşağı süzüldü.

Ram nefesini onun kalbine bıraktı.

Mad, iki nabzın aynı anda attığını hissetti.

Ram'ın bedeni bir an parladı, sonra kayboldu.

Sadece sıcak bir nefes kaldı geride.

Artık Mad'ın içindeydi.

Mad, daha önce hissetmediği bir değişimin içinde ürperdi.

Göğsündeki ıyı bir süre dinledi.

O ses, artık kendi sesiyle karışmıştı.

İki varlık, tek nefeste birleşmişti.

Abzu'nun kalbinden yükselen son yankı ateşin içinden geçti.

Her şey sessizliğe gömüldü.

O sessizlikte Mad'ın nefesi de sustu.

4. Bölüm

Mad gözlerini açtığında kendisini mahzenin sıcak ve ağır nefesi içinde buldu.

Özgürlüğün kokusu, nemli taşların arasından yükseliyordu.

Alevlerin aydınlatdığı bu kat, hatırladığı gibi hâlâ havasız ve kavurucuydu.

Buraya ilk geldiğinde gördüğü Nergal ve adamlarının cesetleri az ötede, öylece yatıyordu.

Yalnız olduğunu görünce şaşırdı.

Gözleriyle her yeri taradı, ama Ram ortalarda yoktu.

Ram hâlâ içindeydi belki.

Bu düşünce bedeni boyunca bir ürperti gibi geçti, kalbi hızlandı.

Yukarıdan sarkıtılmış bir iple tırmanmaya başladığında alçak bir ses işitti.

Başını kaldırıp baktı.

Yanılmamıştı, bu Pugat'tı.

Mahzenin yukarısı daha loştu.

Aşağıdan bakıldığında Pugat yalnızca bir gölge gibi görünüyordu.

Mad yukarı çıktığında Pugat kendini tutamadı.

Sevinç çığlığıyla boynuna atıldı.

Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

Mad onu kavradı.

Boğazı düğümlendi, sesi bir süre çıkmadı.

Yeryüzünde gördüğü ilk insan Pugat olmuştu.

Özgürlüğüne kavuştuğu için Pugat'ın yerinde kötü rahip Khotar bile olsa tereddüt etmeden boynuna sarılırdı.

Bir yandan da bir kadına ilk kez bu kadar yakınlaştığına şaşıırıyordu.

"Yoksa bu hâl, hâlâ içimde yaşayan Ram'ın işi mi?" diye düşündü.

Geçmişin hüznleri mahzene gömülmüş gibiydi.

Bir süre konuşmadan birbirlerine sarılı kaldılar.

Sessizliği bozan Pugat oldu.

"Neredeyse sekiz ay bu günü bekledim."

Bu söz, Mad'a Abzu'da geçirdiği zamanın ağırlığını birden hissettirdi.

"Sekiz ay olmuş ha."

"Sana olanları sonra anlatırım," dedi Pugat.

Telaşla delikten aşağı baktı.

"Hani o savaşçı nerede? Göremiyorum."

Mad, sırrı gizlemek için yalanı yokladı.

Ram'ın anısı dilinin ucuna gelince geri çekildi.
"Beni kurtarmak için kendini feda etti."
Pugat'ın yüzü hüzünle karardı.
"O gerçek bir savaşçıydı. Tanrılar umarım onu anlayışla karşılar," diye mırıldandı.
Sonra toparlandı.
"Konuşarak vakit kaybetmeyelim. Enki dönmeden buradan çıkmalıyız."
Az ötede yanmakta olan meşaleyi alıp Mad'ın eline verdi.
Alevin ışığında yüzü daha net görünüyordu.
Pugat hiç değişmemişti.
Sert bakışlarına rağmen ısı ısı parlayan siyah gözleri, uzun örgülü saçları ve güçlü fiziğiyle tıpkı bıraktığı gibiydi.
Sarı keten elbisesi tünelin tozuyla kirlenmişti.
Mahzene inerken büyük çaba harcamıştı.
Pelerinin altındaki kemere takılı uzun ince kılıç, buraya inerken her şeyi göze aldığını söylüyordu.
Yıllarca savaşçıları tünellere gönderen Pugat, ilk kez oraya kendi inmişti.
Nihayet Mad için Abzu'daki esaret bitmişti.
Bir an önce mahzenden kurtulmak istiyordu.
Bir elinde meşale, diğerinde Pugat'ın eliyle tünele daldı.
Tanrıça İnanna'yı kurtarmak için tapınağın altına kadar uzanan bu gizli geçidi Pugat ve savaşçıları yıllarca Tanrı Enki'den ve rahiplerinden gizlemeyi başarmışlardı.
Eridu tapınağının altındaki bu mahzene kadar uzanan tünel, Pugat'ın malikânesinden başlıyordu.
Malikânenin bahçesindeki köle evlerinden biri, tünelin gizli girişini saklıyordu.
Yüzlerce metre uzunluğundaki bu geçit havasız kalmasın diye Nergal ve adamları vaktiyle yukarıda bazı evleri satın almıştı.
Hatta uzun bölümleri, mezarlığın altına denk gelecek biçimde kazmışlardı.

5. Bölüm

Arkalarında görünmez bir kovalayan varmışçasına, Pugat'la birlikte köle evinin altındaki gizli girişe kadar nefes nefese koştular. Yukarı çıkışlarında Mad'ın beklediği bir karşılama töreni yoktu. O gün olan bitenden Pugat'tan başka kimsenin haberi olmamış gibiydi. Üstlerindeki tozu toprağı silkeledikten sonra aceleyle malikâneye doğru yürüdüler.

Mad, uzun zamandır ilk kez özgür gökyüzünü görüyordu. Kapı eşiğinde aniden durdu. Dolunay, göğün tam ortasında onu karşılıyor-muşçasına pırl pırl parlıyordu. Işık, yeraltında yitirdiği zamanı gökten cömertçe iade ediyordu. Mad başını hafifçe kaldırdı, gözleri kamaştı, yine de bakışını kaçırmadı. İçinden bir şükran yükseldi, sessiz, derin, adı konmamış bir minnet gibi.

Malikânenin salonuna ulaştıklarında ilk işleri, yere serili kilimin üzerine sırtüstü uzanmak oldu. Nefesleri birbirine karışmıştı, bir süre yalnızca kalp atışlarının yankısını dinlediler. Sonra aynı anda gülümsediler. Bu, kurtuluşun ilk sessiz gülüşüydü.

Bu sırada içeri giren hizmetkârlar, onları böyle görünce sevinçten gözyaşlarını tutamadı.

Pugat doğruldu.

"Acıktın mı?"

Mad tebessümle karşılık verdi.

"Elma yemekten neredeyse kurtlanacağım. Ateşte pişmiş ne varsa hazırım."

Pugat ellerini çırpı. Hizmetkârlar söz beklemeden dağılıp mutfağa koştular. Kısa sürede masaya arpa ekmeği, hamur tatlıları, hurma şarabı ve taze meyveler dizildi.

Pugat'la karşılıklı oturmuşlardı. Mad her lokmasında özgürlüğün tadını hissediyordu. Zihninde ise hâlâ Enki'nin gölgesi dolaşıyordu. Her şey gerçikti, ama gerçek, bir büyü'nün ardından gelmiş gibi tuhaf ve kırılmalı.

Pugat heyecanla anlatmaya başladı.

"İnanna'nın döndüğünü görseydin, başrahip Khotar'ın yüzünü görmeliydin. Tapınaktan öfkeyle çıktı. Senin başaramayacağına o kadar eminlerdi ki Tanrıça'yı karşılarında görünce yüzleri kıpkırmızı olmuştur."

Mad gülümseyerek konuştu.

"İhtiyarın hayalleri yıkıldı demek."

"Hak etti," dedi Pugat. "Başkalarının hayallerini yıkmaktan çekinmemişti."

Mad ciddileşti.

"Peki sen inanmış mıydın?"

Pugat, annesi Nişubur'u taklit edercesine konuştu.

"Böyle bir görev için çok gençtin. Ne var ki sana inanıyordum. Çünkü sen, inançtan çok cesarete benziyordun."

Mad'in gözleri uzaklara daldı.

"Ya Sunak?" diye sordu, çekingenlikle.

"Boşver onu," dedi Pugat. "Tapınağa götürüldükten sonra bir daha görmedim. Duyduğuma göre, senin sayende kazandığı servetle Uruk'ta lüks içinde yaşıyormuş."

Mad başını yana çevirdi, sustu.

Yemeğe döndüklerinde gözleri sık sık kapıya kayıyordu. Pugat, davranışındaki garipliği sezdi.

"Neden sürekli kapıya bakıyorsun? Birini mi bekliyorsun?"

"Hayır," dedi Mad. "Sadece bir şeyi merak ettim."

"Neyi?"

"Sonra anlatırım."

Araya giren o kısa sessizlik, Enki'nin uzaktaki nefesini anımsattı. Mad'in içini tarif edemediği bir huzursuzluk kapladı.

"Burada ayna var mı?" diye sordu.

Pugat şaşırdı, yine de dolaptan parlatılmış metal bir ayna getirdi. Mad aynayı yüzüne tuttu, parmaklarını saç diplerine kadar gezdirerek incelemeye koyuldu.

"Neye bakıyorsun?" diye sordu Pugat.

"Değişmiş miyim, ona bakıyorum," dedi Mad.

"Merak etme, sekiz ay öncekiyle aynısın."

Mad gülümsedi, ama aynadaki yansıması gülümsemedi.

Pugat aynayı kaldırırken, kapıdaki çalışanın bakışları hazırlıkların tamamlanıp tamamlanmadığını söylüyordu.

"Hemen gitmeliyiz," dedi Pugat. "Enki senin kaçtığını öğrenirse her yeri askere boğar."

Mad başını salladı.

"Haklısın. Burayı terk etmeliyim."

"Hayır," dedi Pugat kararlılıkla. "Tek başına değil. Birlikte gideceğiz."

"Seni tehlikeye atamam," diye itiraz etti Mad, sesi yükselerek. "Enki beni de cezalandıracak."

Pugat bakışını kaçırmadı.

"Seni kurtardığımı öğrenirse zaten peşimi bırakmaz."

Mad sustu, yüzü gölgelendi.

"Bunu düşünmemiştim. Belki Ninşubur'un yanında saklanmalısın."

"Uruk'a değil, Arge'ye gidiyorum," dedi Pugat.

Mad şaşkınlıkla sordu.

"Arge mi? Neden?"

"Annemin yanına. Aylardır Arge'yi yeniden inşa ediyorlar. Orman hayatından daha elverişliymiş."

"Orayı nasıl buldular?"

"Makrut ve Şerba yol gösterdi. Ninşubur bizi bekliyor. Seni görünce çok sevinecek."

Mad başını iki yana salladı.

"Ninşubur Arge'de mi? Buna inanamıyorum. İnanna'nın yardımcısı değil miydi? Neden ayrıldı?"

"İnanna, tapınağı canlandırması için onu görevlendirdi. Bu senin mükâfatınmış."

"Peki tapınağa kim bakıyor?"

"Ninşubur."

Mad elleriyle yüzünü kapattı.

"Olamaz. Sekiz ayda ne çok şey değişmiş."

"Daha neler duyacaksın," diye güldü Pugat. "Arge'ye giderken hepsini anlatırım."

Mad tebessüm etti.

"Haklısın. Arge'yi özledim."

Tam o sırada malikânenin kapısı açıldı. İçeri üç adam girdi. Pugat onları karşıladı, sonra Mad'a döndü.

"Bu Gami, annemin en güvendiği adam. Maşnu ve Hadan. Üçü de Uruklu dostlarımız. Eridu tapınağıyla iyi geçinmeleri işimize yaradı. Maşnu'nun tüneli açmaktaki yardımı paha biçilmez."

Maşnu sakalını sıvazlayıp gülümsedi.

"Beni mahcup ediyorsun, Pugat. Dostlar arasında minnet mi olur?"

Gami söze karıştı.

"Fazla oyalanmayalım. Tehlike altındayız."

"Haklısın," dedi Pugat. "Zaten yola çıkmak üzereydik."

Maşnu'nun yüzü bulutlandı.

"Bu gece sizinle gelemem. Başrahip İsimut'un konuğu olarak tapınakta bulunmam gerekiyor."

Pugat sinirle çıkıştı.

"Kahretsin. Başka gün mü kalmadı?"

"Tapınağın duvarlarına işlenen yeni deniz efsanesini gösterecek," dedi Maşnu. "Kendimi şanslı mı saymalıyım, bilemiyorum."

Gami ağır ağır konuştu.
"Maşnu haklı. Birlikte kaybolmamız dikkat çeker. Yarın yola çıkmak daha güvenli."
Maşnu ekledi.
"Yerimi Hadan doldursun."
Pugat endişeyle baktı.
"Sizin için kaygılanacağım."
Gami dostunun elini sıktı.
"Dikkatli ol. İyi dostların yeri doldurulmaz."
Maşnu tebessüm etti.
"Merak etme. Enki'nin nefesi ensemdeyken burada duramam. Her şey yolunda giderse size yetişirim."
Mad ile Pugat, malikânenin avlusuna kadar kendisine eşlik ettiler.
"Tanrıça seninle olsun," diye uğurladı Pugat.
Sıcak bir kucaklaşmanın ardından Maşnu ayrıldı. Dolunay hâlâ göğün tam ortasıydı. Işığı, yeraltından kurtulan iki insanın yüzünde, sanki yeni bir zamanın ilk işareti gibi parlıyordu.

6. Bölüm

Tek parça gri bez elbisesinin üzerine giydiği kolsuz yeleği, kılıcını bağladığı geniş deri kemeri ve bileklikleriyle Mad, tam bir Uruklu savaşçıya benziyordu. Rüzgârda dalgalanan uzun saçları ve geniş omuzlarıyla atının üzerinde etkileyici bir görünüşü vardı.

On adamdan oluşan kafilenin önünde ilerleyen Pugat ise kimine köle, kimine de savaşçı süsü vermişti. Yüzüne siyah tülde bir peçe takmıştı. Çünkü Eridu'nun geleneklerine göre asil kadınlar yabancı erkeklerle yüzlerini göstermezdi. Bu yüzden altın takılarla bezeli, kendisine çok yakışan beyaz keten elbisesini siyah bir pelerinde örtmüştü.

Hazırlıklarını tamamlayıp malikânenin kapısından çıktıklarında gece yarısına yaklaşıyordu. Kaleyle korunan şehrin kapıları karanlık bastığında kilitlenir, ancak çok özel durumlarda açılırdı. Böyle bir izin için tapınak rahiplerinin onayı gerekirdi ve bu endişe, kalenin içinde ilerleyen kafilenin her adımına sinmişti.

Taş döşeli sokaklar ay ışığında gümüş gibi parlıyor, uzaktan gelen köpek havlamaları sessizliği bölüyordu. Berrak gökyüzünde dolunay ışıltıyor, taş sokakları gümüş rengi bir ısıltıyla bürüyordu.

Kafile, kerpiç duvarlı evlerin arasındaki dar yollardan geçip büyük

kapıya ulaştığında nöbetçiler önlerini kesti. Sakallı, iri yapılı nöbetçilerin başı öne çıkıp, "Gecenin bu saatinde yola çıkmak tehlikelidir," dedi. "Ormanda kötü insanların tuzağına düşebilirsiniz."

Pugat'ın yardımcısı gibi davranan Gami, cevap vermeden önce Pugat'a baktı, sonra alçak sesle "Şöyle konuşalım mı?" diyerek nöbetçiye kenara çekti.

Baş başa kaldıklarında Pugat'ı işaret ederek ekledi: "Ben de söyledim ama söz dinletemedim. Asillerin gururlarını bilirsin. Üstelik Uruk'ta bu kölelere acil ihtiyaç da var."

Nöbetçi başını salladı. "Bilmez olur muyum? Eridu'da benimle uğraşmayan asil kalmadı."

"Beni anlıyorsunuz o hâlde."

"Çok iyi anlıyorum," dedi nöbetçi. "Ancak tapınaktan izin almadan kapıyı açmam mümkün değil."

Gami biraz daha yaklaştı. "Tapınak hanımına karşı taraflı davranıyor," dedi. "Gündüz izin istesek bile reddederler. Bu yüzden acil bir durum var diyelim."

Nöbetçi omuz silkti.

"Madem öyle," dedi Gami, "eğer bizi tapınakla karşı karşıya getirmezsen dönüşte sana iyi bir hediye vermek isterim."

Nöbetçi dikleşti. "Zahmet etme. Tapınak rahipleriyle ben de karşı karşıya gelmek istemem."

Gami pes etmedi. "Eğer ille de tapınaktan izin alın diyorsan tamam, alırız," dedi. "Ancak gecenin bu vaktinde rahipleri uyandırdığımızda öfkeleri büyük olacak. Öfkelenecekleri birini aradıklarında, hanımım sizi işaret eder. Mesuliyet size kalır."

Kısa bir sessizlik oldu.

Nöbetçinin gözleri Pugat'a kaydı. Siyah peçenin ardındaki bakışın sertliğini hissetti. Nöbetçi sessiz kaldı, atların yanına yürüdü.

Siya peçesi ardında bekleyen Pugat'ın önünde durdu ama söyleyeceği sözleri yuttu. Onun huzurunda konuşmak cesaret isterdi. Kısa bir tereddütten sonra geri adım attı. "Bağışlayın," dedi saygıyla. "Maksadım size akıl vermek değildi, yalnızca güvenliğiniz içindi."

Pugat sessizliğini korudu.

Nöbetçi el işaretiyle adamlarına kapıyı açmalarını emretti. Hiçbir karşılık da istemedi.

Gami yapmacık bir mahcubiyetle teşekkür etti:

"Yine de sizi dönüşte ziyaret edeceğim."

On iki kişilik kafile, kalenin girişinden geçip karanlığa karıştı. Dur-

maksızın, acelenin getirdiği bir tempoyla, ortasında kalenin bulunduğu düz ovayı geçip yüksek kayalıkların uzandığı tepelere kadar ilerlediler.

Mad mola verdiklerinde atından indi. Sarp kayalıkların arasından Eridu'ya baktı. Şehir artık uzak bir ışık gibi parlıyordu. Pugat süslü elbisesini çıkarıp sade keten giysisini giymişti. Mad gülümseyerek, "Bunlar sana daha çok yakışmış," dedi. Kısa bir moladan sonra tekrar yola koyuldular.

Dolunayın ışığı altında ilerlerken Pugat, Mad'ın merak ettiği her şeyi anlatmaya başladı.

"Sen mahzene indirildikten sonra Tanrıça'nın Uruk'a ulaştığı haberi geldi. Sevincimi anlatamam. Duyduğuma göre, Abzu'da içki şöleni sırasında sarhoş olan Enki, kudretinin kaynağı olan Me'leri Tanrıçaya hediye etmiş. Tanrıça fırsatı değerlendirip Gök Kayığına binmiş ve Me'lerle birlikte kaçmış. Ayıldığında Enki, yardımcısı Isimut'u deniz canavarlarıyla peşine yollamış. Tanrıça yedi durakta yolunu kesmek isteyenleri atlatarak Uruk'a varmış. Halk zaferini kutlamış ama kocası Tammuz onu karşılamaya gelmemiş."

"Böyle mi anlattılar?" diye sordu Mad.

"Başka nasıl olabilir ki?"

Mad yüzünü buruşturdu. "Enki bana onu bırakacağına söz vermişti."

Pugat başını iki yana salladı. "Enki'ye nasıl inanırsın?"

Mad sessiz kaldı, sonra alçak bir sesle, "Belki de Tanrıça Me'leri ondan almadan gitmek istememiştir," dedi.

"Nasıl Me'ler getirmiş?"

"Urukluların zaferini kutlaması boşuna değil," dedi Pugat. "Mara ngozluk, bakır işçiliği, deri ve kamış zanaatlarının en gizli sırlarını getirmiş. Artık Uruk, Eridu'ya muhtaç değil."

Mad onu dinlerken Pugat'ın sesinde sevinçten çok bir gölge sezdi. "Sen sevinmedin mi?" diye sordu.

Pugat yüzünü çevirdi. "Emin değilim."

Mad alıngan bir tonda, "Sanırım Tanrıça'dan hoşlanmıyorsun," dedi.

Pugat derin bir nefes aldı. "Uruk'un o getirdiği her şeye cidden ihtiyacı mı vardı?" diye çıkıştı. Sesindeki acı, öfkeyle karışıyordu. "Duyuyor musun beni? İftira. fahişelik. ihtiyarlık! Bunlar mıdır bir tanrıçanın armağanı? Yağma, korku, ümitsizlik. Bunları getiren bir zafer, neyin zaferidir?"

Mad, Pugat'ın gözlerinde birikmiş kederi gördü. Başını öne eğdi. Suskunluğun içinde, Pugat'ın sözlerinin yankısı vardı:

"Tanrılar, insanın en karanlık hâllerini bile kutsal bir armağan gibi sunar."

Mad'in suskunluğu Pugat'a dokundu. Tepkisini yanlış insana yönelttiğini düşündü. Şefkati ağır bastı. "Seni kurtarması için her gün Tanrıça-

ya yalvardım,” dedi yumuşak bir sesle.

Mad gözlerini kaldırdı. “Elbette inanıyorum,” dedi.

Pugat devam etti. “Bir ay önce Abzu’da gördüğün o savaşçı çıkıp geldi. Tanrıçanın seni kurtarmamızı istediğini söyledi. Onlarca adamla tüneli yeniden kazdık. Alevlerin olduğu katta yıldız kolyeni bulduk ama sen yoktun. Umudu kesmek üzereydik ki, savaşçı bir rüya gördüğünü söyledi. Tanrıça ona geçidi göstermiş, Enki’yi Uruk’a çağıracağını, seni kurtarmamızı emrettiğini anlatmış. O gün seni yukarı çıkarken gördüm. O vakit nasıl sevindim, bilemezsin. Seni kaybedeceğim diye o kadar korkmuştum ki hâlâ her şey bana bir rüya gibi geliyor.”

Mad gülümsedi. “Rahatla, ben rüya değilim. Gerçeğim.” Ardından, “Ne kadar yolumuz var?” diye sordu.

“Enki’nin adamlarını atlatabilirsek on iki, bilemedin on üç gün.”

“Uruk’a uğramayacak mıyız?”

“Uruk’u unut.”

“Unutamam.”

“Neden?”

“Tanrıça İnanna’yı görmek istiyorum.”

Pugat kısa bir an sustu. Sonra, atını Mad’inkine biraz daha yaklaştı-
rarak, “Uruk’a gidersen Tammuz ve rahip Khotar seni hemen yakalar,”
dedi. “Seni Enki’ye teslim ederler.”

“Tanrıçayı kurtarmak için hayatımı ortaya koymadım mı? Bana ne-
den kötülük yapsınlar?”

Pugat, sabırsız bir el hareketi yaptı. “Çünkü tanrıların gururunu kır-
dın. Bir ölümlü olarak onların işine karıştın. Bunu affetmezler.”

“Tanrıların işine aklım ermiyor!”

“Kimin eriyor ki?”

“İnanna’yı görmek istiyorum, bir yolunu bulmalıyım.”

“Unut bunu! O bir Tanrıça; isterse seni kendi bulur.”

“Adımı Uruk’taki tapınağa vereceğini söylemişti.”

“Muhakkak denemiştir. Sanırım başaramayınca Arge’deki tapınağı
diriltmeye karar vermiştir.”

“O Uruk’un Tanrıçası değil mi?”

“Tammuz da Tanrısı, unuttun mu?”

“Ne fark eder?”

“Çok fark eder,” dedi Pugat. Sesi alaycı bir tona büründü. “Tanrı
Tammuz için İnanna ya da başka bir Tanrıça fark etmezdi. Bu yüzden
onu gözden çıkardı. Belki başka bir planı vardı, bilemiyorum. Belki de
sen, onun planlarını bozdun. İnanna Uruk’a döndüğünde, Tammuz onu

görmek istemedi, Ur kentine gönderdi."

Mad, inanmakta zorlandı. İştittiği her söz birer hayal kırıklığıydı.

"Fakat neden?"

"Neden mi?" diye tekrarladı Pugat, acı bir gülümsemeyle. "Çünkü Tanrılar dururken, bir tanrıça kurtuluşu için bir ölümlüye güvendi. Bu, onların gözünde affedilmez bir aşağılanmadır. Hele ki İnanna'nın seni kurtarmak için Enki'ye ve Tammuz'a oyun oynadığı anlaşılırsa. Yalnız Enki değil, belki de bütün tanrılar düşmanın olur." Ardından uyardı: "Bundan sonra çok daha dikkatli olmalısın."

Mad dişlerini sıktı. "Bu büyük haksızlık."

"Kimden hesap sorabilirsin ki?"

Mad sustu. Uruk'ta Tanrıçayı yeniden görme umudu solmuştu. Başını önüne eğdi.

Onun sessizliğini gören Pugat da üzerine gitmedi. Sustular, dolunay altında atlarını koşturdular. Atlı savaşçıların ayak sesleri gecenin sessizliğinde yankılandı. Mad, o yankının içinde kalbinin ritmini duydu:

Tanrılar susarken, insanın kaderi kendi adımlarında yankılanırdı.

7. Bölüm

Güneş, sisin arasından yavaşça süzülürken ormanın yaprakları yeniden nefes almaya başlamıştı. Sabahın ilk ışıkları, gece boyunca biriken korkuyu çiğ tanesi gibi eritiyordu. Doğa, insanın yanında yeniden doğruluyordu.

At üstünde dikilmekten beli ağrıyan Gami, ötedeki akasya ağacını gösterdi. "Şurada mola verelim."

Kimse itiraz etmedi. Yavaşladılar, atlarından indiler. Adamlar hemen oracıkta kendilerini yere bıraktılar, belli ki çoğu bunu bekliyordu. Mad ile Pugat da bellerini ovuşturup derin bir nefes aldılar.

Pugat, siyah pelerinin altında kalan ince belini sağa sola esnettikten sonra homurdandı. "Gami'nin yüzünden çok sık mola veriyoruz."

"Adamcağız ihtiyar," dedi Mad.

"İhtiyar olmasına sözüm yok. Ben sadece Enki'nin savaşçılarının peşimize düşmesinden endişe ediyorum."

Mad onu yatıştırmaya çalıştı. "Yetiyecek olsalar şimdiye kadar yetişirlerdi."

Pugat kararlı bir sesle konuştu. "Peşimizi bırakmayacaklarını biliyorsun. Arge'ye varmadan kendimi güvende hissedemem."

Mad, onun gözlerinde insani bir korkunun keskinliğini gördü. Bu, sevdiği bir şeyi yitirmekten korkan bir insanın endişesiydi.

Küçük ateşin dumanı yaprakların arasına karışıyor, ağaçlar bile sessizce soluyordu. Orman, konuşmalarını bir sır gibi içine çekmişti.

Rüzgâr bir anda yön değiştirdi. Atların yeleleri savruldu. Gudea'nın yüzüne çarpan serinlik tüylerini diken diken etti.

"Bu Tanrı Enlil'in nefesi olmalı," dedi Gudea, ürpererek.

Belgar gözlerini kapattı, rüzgârın sesini dinledi. "Enlil'in nefesi mi dedin. Bu kadar sert esmesi kötüye mi işaret."

Gudea etrafı kolaçan etti. Gözleri ufukta gezindi, sesi kısıldı. "Elbette. Böyle esen rüzgâr Enlil'in nefesidir. Hele böyle zamansız, böylesine sert eserse, bu onun buyruğunun geldiği anlamına gelir."

Belgar'ın kaşları çatıldı. "O hâlde bizi bulmuş olabilir."

Gudea başını salladı. "Eğer Enlil yerimizi keşfettiye, Enki'nin de bunu öğrenmesi an meselesi."

Bu abartılı korku gösterisi Pugat'a gülünç gelmişti. Mad'a doğru eğildi, alaycı bir fısıltıyla konuştu.

"Bak. Bizi kötü büyülerden korumak için gönüllü olan yiğit savaşçılarımız."

Mad dudaklarını bükerek gülümsedi. Bu gülümsemenin ardında sızlayan bir sezgi vardı. İnsanın korkusunu alaya alışının, aslında o korkudan kaçışın başka bir biçimi olduğunu düşündü. Gülüş bile, içteki sarsıntıyı saklamaya yarıyordu.

Mad koybundan Büyülüdil'i çıkardı. Akasya ağacının dibine çöktü, yavaşça üflemeye başladı.

Melodi, rüzgârın içinden süzülüp geldi. Sesi ne yüksek, ne kederliydi. İçinde suyun sabrı, taşın hafızası vardı. Abzu'nun derin sularından yükselip göğe karışan eski bir yakarış gibiydi.

Kısa sürdü. Ama ormanın sessizliğinde yankılanan tınılar, yorgun adamların yüreğine serinlik serpmişti. Korkuları bir anlığına çözülüp dağıldı. Yüzlerine eski bir inancın duruluğu yerleşti.

Mad üflediği melodinin yankısını, ormanın içlerine kadar giden bir iz gibi duydu. Rüzgâr dinecek gibi oldu. Yapraklar, bir an susup dinledi.

Doğa, insanın nefesine kulak kabartıyordu. Ritme dönüşen her nefes, bir yakarışın izini taşıyordu. Tanrılar sessizdi, evet. Yine de insanın nefesi hâlâ konuşuyordu. Belki de tanrıların gerçek dili, insanın korkusuz kalabilirdi o ince andı.

O anda herkes, tanrılardan çok Mad'in nefesinin koruması altındaymış gibi hissetti.

Sessizlik çöktüğünde orman bir tapınağa benzemişti. Nefes de fark etmeden bir ayının ritmine dönüşmüştü.

8. Bölüm

Eridu'dan yola çıkışlarının üzerinden yaklaşık iki hafta geçmişti.

Arge'yi sabırsızlıkla görmek isteyen Mad en önde atını koşturuyor, Pugat da hemen arkasından geliyordu.

Köye vardıklarında Mad, atını dizginleyip olduğu yerde durdu. Gözleri, uzak bir anıya dokunmuş gibi dondu. Burasının Arge olduğunu yalnızca yerinde duran o eski tapınaktan anlayabildi. Bütün çocukluğunu geçirdiği o tapınak olmasa, kimse burasının Arge olduğuna onu inandıramazdı.

Kulübe sayısı neredeyse iki katına çıkmıştı. Balçıkla sıvanmış kulübelere oluşan köyün etrafına şimdi taş duvarlar örülüyordu. Taşlar üst üste diziliyor, çizgiler sertleşiyor, burası yakında kale içinde bir kente dönüşecek gibi görünüyordu. Bu manzara Mad'a Uruk'un kale duvarlarını hatırlattı.

"Özgürlüğü duvarların içinde arayanlar, sonunda kendi tuzaklarında can verirler," diye mırıldandı içinden.

Soğuk havaya rağmen meydanda kalabalık insan grupları hareket hâlindeydi. Uzaktan Mad'ı gören köylüler, köpekleriyle birlikte onlara doğru koşmaya başladı. Herkesin dilinde tek bir cümle vardı.

"Mad döndü."

Arge'ye döndüğünde bu kadar sevgiyle karşılanacağını hiç beklemeyen Mad atından indi. Kimini kucakladı, kimine sarıldı, kimine elini uzattı. Coşkunun ortasında hem şaşırıldı, hem boğazı düğümlendi. İnsanın unuttuğunu sandığı bir yere döndüğünde, hatıraların beden bulduğunu hissetti.

Kalabalığın arasında ihtiyar Şerba ile Makrut'u gördüğünde sevincine diyecek yoktu.

Tapınağın merdivenlerinde Ninşubur onları bekliyordu. Ninşubur konuşurken Mad'ın gözündeki saygı daha da ağırlaştı. Sonra Ninşubur eliyle köyün içindeki kulübelerden birini işaret etti.

"Tara'nın evini yeniden inşa ettik," dedi. "İstersen orada kalabilirsin."

Mad, Tara'nın kulübesine baktığında içinde ağır bir sessizlik yankılandı. Onun yokluğunu yeniden hissediyordu. Bu duyguyla Ninşubur'a sarıldı.

Ninşubur, Mad'ın elini tutup onu tapınağın girişine götürdü. Girişteki eski deri örtünün yerine, kabartmalarla süslenmiş yeni, iki parçalı kalın bir deri örtü gerilmişti. Mad bu örtüye bakarken tapınağın ruhunun bir parça eksildiğini hissetti. Örtü güzeldi, yine de tılsımı yoktu. Tılsım, elde değil, inançta doğardı.

İçeri girdiğinde Ninhursag'ın heykelini aynı yerinde görünce şaşırdı. Oysa Uruklu askerler heykelin o gün orada olmadığını söylemişti. Nasıl kaybolduğunu, yeniden nasıl döndüğünü merak ediyordu. Ninşubur bunu sezmişti.

"Ninhursag gerçekten güçlü bir Tanrıça," dedi. "Kendini askerlerden korumayı başarmış. Biz bile gizlendiği yeri, buraya yerleşmemizden on gün sonra tesadüfen bulduk. Gel, göstereyim."

Birlikte heykelin yanına geldiler. Ninşubur gözlerini yere dikti.

"Yere bak. Bir şey fark ediyor musun."

Mad dikkatle baktı, sonra diz çöküp eliyle yokladı.

Şaşkınlıkla, "Böyle ha," dedi.

Ninşubur başını sallayarak onayladı.

Mad hayretle devam etti.

"Yıllarca bunu nasıl fark etmedim. Demek aklım hep buradan kaçmaktaymış. Tapınağın içindeki sırların farkına bile varmamışım."

Ninşubur gülümsedi.

"Bu mekaniği kuran gerçekten zekice düşünmüş," dedi. "Şu karşı duvardaki tuğla parçasını içeri itince zemin, heykelle birlikte aşağıya dönüyor, tapınak boş kalıyor. Yeniden çevirmek hayli zor oldu, ama başardık."

"Ram'ın işi olmalı," dedi Mad.

"Bence de," dedi Ninşubur. "Böyle bir tedbiri ancak tapınağın rahi-besi alabilirdi. Başkası bilemezdi."

"Arge'de kalsaydım belki ben de öğrenirdim," dedi Mad.

"Kesinlikle," dedi Ninşubur ve konuyu değiştirdi. "Sen anlat. Abzu'da neler yaşadın."

Mad bir süre sustu. O sonsuz sessizlikte yaşadığı şeyleri nasıl anlatacağını bilmiyordu. Sonunda kısaca, "Sıkıcı bir yerdi," dedi. "Hatırladığım tek duygu, kocaman bir yalnızlıktı."

Abzu, taşın ve suların sustuğu bir hapishaneydi. Orada insan, kendi yankısından başka bir ses duyamazdı.

"Yalnızlığın insana göre olmadığını öğrendin sanırım," dedi Ninşubur.

"Evet," dedi Mad. "Özgürlüğün de yalnızlık olmadığını öğrendim."

“Bundan sonra yalnızlıktan kurtulmanın yollarını düşün,” dedi Ninşubur, ima edercesine. “Yalnız insanlar tuzaklara daha açıktır. İnsanın yanında güvenebileceği biri olmalı.”

Mad, bu sözlerle ne demek istediğini hissetti. Göz ucuyla Pugat’a baktı, ama Pugat kaşlarını kaldırıp çenesini büzdü. Bu konuda aralarına girmeyeceğini belli ediyordu.

Mad, Abzu’daki günlerini sade ve duygulu cümlelerle anlatırken Ninşubur da Tanrıça İnanna’nın onu neden Arge’ye gönderdiğini, köyü nasıl yeniden inşa ettiklerini, duvarlarını örmeye başladıkları kalenin planlarını nereden esinlendiklerini anlattı. Sohbetin sonunda Ninşubur, geç olmadan Gami ile konuşmak istediğini söyleyerek tapınaktan ayrıldı. Onu iyi tanıyordu. Gami o gece uyuyamayacak, sabaha kadar sıkıntı içinde bekleyecekti.

Mad o akşam tapınakta kalmak istedi. Ninşubur da buna itiraz etmedi. Pugat, geceyi annesiyle Tara’nın kulübesinde geçirmek üzere tapınaktan çıktı.

Herkes kendi yerine çekilince Mad, geçmişin anılarıyla dolu tapınakta yalnız kaldı. Koynundan Büyüldil’i çıkardı, Ninhursag’ın heykeli önünde tıpkı eskiden yaptığı gibi içli melodiler üfledi. Ardından kendini sessizliğin akışına bıraktı. Melodi, taşın kalbini bile titretecek kadar saf bir hüznü taşıyordu.

Bir ara fısıldadı.

“Ram, hâlâ içimde misin.”

Hiçbir yanıt gelmedi.

Sessizliğin içinde yalnız olduğunu anlayınca içi sakinleşti. Çünkü tanrıların fısıltıları, ancak her şey sustuğunda duyulurdu.

Düşünceleri yeniden İnanna’ya döndü.

“Acaba onu bir daha görebilecek miyim. Ya bir daha göremezsem.”

Her şeye rağmen bir gün Tanrıçasını göreceğine inanıyordu. Bir şeyi gerçekleştirmenin ilk adımı, ona inanmaktı. Mad da inanıyordu. O büyümlü gözleri unutması mümkün değildi. Hiç kimseye, hiçbir şeye bağlanmayan o özgür ruh, İnanna’nın gözleri söz konusu olduğunda Mad’ı çaresiz bırakıyordu.

9. Bölüm

Arge’ye döneli üç gün olmuştu ama Mad hâlâ gitme kararını çevresine belli etmemeye çalışıyordu. Öyle ki her an yanında bulunan Pugat

bile ondan şüphelenmemiştir. Yine de Mad, tehlikenin adım adım yaklaştığını, görünmeyen bir gölgenin köyün etrafında dolaştığını hissediyordu.

Bir sabah, henüz gün ağarırken kulübesinden çıkan Pugat'la karşılaştı. Her ikisi de uykusuzluktan yakındılar. Pugat'ın ısrarıyla nehir kenarına yürüyüşe çıktılar. Sabahın serinliğinde hafifçe üşüyen Pugat, çok geçmeden köye dönmeyi kendisi teklif etti.

Pugat'la Mad Tara'nın kulübesine yöneldiler. Kulübenin önüne geldiklerinde Mad, girişi kapatan eski deri örtünün yerini daha kalın bir börün aldığını gördü. O sırada, çocukluğundaki o hırçın, bir o kadar da canlı günler gözlerinin önüne geldi. Sonra, Tara'nın cansız bedeninin alevler içinde nehirde uğurlanışını hatırladı. Gözleri buğulandı, kalbi geçmişle şimdinin arasında sıkışıp kalmıştı.

Bir süre sonra, ellerinde bakır taslarla sıcak sütlerini içen Mad ve Pugat arasında sert bir tartışma başladı.

"Burası yeterince güvenli değil," diyordu Mad.

Pugat hemen karşı çıktı: "Nereye gideceksin? Sen bu tapınağın rahibisin, burayı bırakamazsın!"

"Enki'nin adamları beni burada bulacak. Bu insanları tehlikeye atamam."

"Kimseyi tehlikeye atmıyorsun. Kimse de gitmeni istemiyor."

"Enki benden intikam almak isteyecek. Bana yardım edenleri de cezalandıracaktır. Onunla yalnız başıma yüzleşebileceğim bir yere gitmeliyim."

Pugat'ın sesi yükseldi: "Kendini bir daha mı feda edeceksin?"

"Kimseyi feda etmiyorum," dedi Mad kararlı bir sesle. "Sadece bir kez daha, bir yerin kül olmasını izleyemem. Arge zaten bir kere yandı."

Pugat gözlerini kısmıştı. "Bu insanlar seni kurtarıcıları olarak görüyor. Senin varlığın onlara güven veriyor. Gözlerine hiç bakmadın mı? Sana Tanrılara baktıkları gibi bakıyorlar."

Mad, hüzünle başını eğdi. "Ellerinde kılıç olan askerler geldiğinde, o gözlerdeki güven yerini korkuya bırakır. Uruklular Arge'yi bastığında herkes bana öyle bakmıştı. O bakışları hâlâ unutamıyorum. Bir daha aynı acıyı yaşamak istemiyorum."

Pugat derin bir nefes aldı, biraz yumuşadı. "Bu konuyu Ninşubur'la konuştun mu?"

"Henüz değil. Önce seninle konuşmak istedim. Ninşubur'u ikna etmek zor. Bana yardım eder misin?"

"Ya tapınak? Tanrıça İnanna bu tapınağa senin adını verdi. Eminim o

da burada kalmanı isterdi.”

“Eridu’dan kaçtığımızdan beri bunu düşündüm. Başka çare yok. Tanrılar felaketlerini yollamadan buradan gitmeliyim.”

“Nereye gideceksin peki?”

“Henüz bilmiyorum. Yine de bir yer bulurum.”

“Kiminle gitmeyi düşünüyorsun?”

“Kimseyle. Tek başıma gitmem en doğrusu.”

Pugat öfkeyle ayağa kalktı. “Asla! Ninşubur buna izin vermez. Yanına birkaç adam almadan ormandan bile geçemezsin.”

Mad çaresizce, “Ninşubur’u ikna etmem için bana yardım et,” dedi. “Ne olur!”

“Beni bile ikna edemedin. Ninşubur’u hiç edemezsin.”

Mad sustu. “Bu kaygılarla burada kalamam.”

Pugat derin bir nefes aldı, biraz düşünmek için başını çevirdi. “Önümüz kış. Hiç değilse bir süre daha bekle,” dedi.

Mad, rüyasında gördüğü karanlık ormanı ve Enki’nin yüzünü hatırladı; içi ürperdi. Sesi keskinleşti: “Asla.”

Ardından Pugat’ın ellerini tuttu, gözlerinin içine baktı. “Sana yalvarıyorum.”

Pugat ellerini çekti, sırtını döndü. Bir süre sessiz kaldı.

Mad da umutsuz bir ifadeyle kulübeden çıktı.

Tapınağa girdiğinde Ninşubur bir köşede oturuyordu. Mad’ın suratındaki gerginliği fark eden Ninşubur, sükûnetle konuştu: “Neşeni kaybetme, genç adam. Hayat kısa ve acımasızdır.”

Mad yalnızca başını salladı. Söze nasıl başlayacağını bilemiyordu.

“Yolunda gitmeyen bir şey mi var?” diye sordu Ninşubur.

“Evet.”

“Anlat bakalım.”

Mad derin bir nefes aldı. “Buradan gitmeliyim.”

Bu söz Ninşubur’u şaşırtmıştı. Dik dik Mad’ın gözlerine baktı. “Neden?”

“Burası Enki’den saklanmak için uygun değil. Bu insanlara zarar gel sin istemiyorum.”

Ninşubur kaşlarını kaldırdı. “Bu insanlar buraya gelirken gözleri kapalı mı geldi sanıyorsun? Yıllardır ormanda Enki’ye kafa tutarak yaşadılar. Seninle aynı mücadeleyi veriyoruz, sadece farklı cephelerde. Dışarıdaki kale duvarlarını neden ördüklerini sanıyorsun?”

Mad başını eğdi. “Benim yüzümden kimse zarar görmemeli. Ne Arge’de kale duvarları örülmeli ne de biri buraya saldırmayı düşünmeli.”

"Yukarı tepelerdeki bakır madenleri durduğu sürece saldırı riski hep var. Sen gitsen bile bir gün yine saldıracaklardır. Senin burada oluşun, onlara sadece bir bahane daha verir, bu doğru."

"Yine de ben sebep olmak istemiyorum."

"Peki ya tapınak?"

"Tapınaksız bir rahip olmayı tercih ederim."

Ninşubur'un sesi sertleşti. "Tanrıça İnanna bu tapınağa senin adını verdi. Buradakiler senin öğreteceğin iyi büyüleri öğrenmek için geldiler. Sen onları bırakıp gitmekten bahsediyorsun."

Bir süre sessizlik oldu. Ninşubur'un yüzü hayal kırıklığıyla gerildi. Sonunda ayağa kalktı, "Biraz daha düşünsen iyi olur, genç adam," dedi ve tapınaktan çıktı.

Mad, yalnız kaldığı tapınakta derin bir nefes aldı. Ninhursag'ın heykeline baktı, yüzünde ağır bir kararsızlık ifadesi vardı. Heykelin taş gözleri, kalbinde sakladığı Tanrıça'yı görebiliyordu. Dışarıda uğuldayan rüzgâr, ona gitme vaktinin geldiğini fısıldıyordu.

Mad başını eğdi, heykelin önünde diz çöktü: "Tanrılar sessiz kaldığında, insan kendi yolunu bulmak zorundadır," dedi alçak sesle.

Sözleri taş duvarlarda yankılandı; o yankı, Arge'nin üzerine çöken sessizliğin ilk çatlağıydı.

10. Bölüm

Kulübede sıkıntılı görünen Ninşubur, derin bir iç çekerek konuştu: "Bu genç adamla baş etmek zor."

Pugat hemen karşılık verdi:

"Hayır anne, tamamen haksız sayılmaz. Enki onu cezalandırmak istediğinde burada kimseye acımayacaktır. İnsanların başına gelecek felaketlerden kendisini sorumlu tutmak istemiyor."

Ninşubur'un kaşları çatıldı:

"Kabul etmesen de,"

"Kabul etmesem ne olur?" diye sözünü kesti Pugat. "O bir kurtarıcı gibi davranıyor. Belki de biz onu anlamak istemiyoruz. Kendini onun yerine koy, eminim ona hak vereceksin."

Ninşubur, kızının sözleri karşısında sessiz kaldı. Yaşlı gözlerinde bir anlık yorgunluk, bir annenin hem gurur hem korku karışımı o bulanık duygu belirdi. Yumuşak ama kaygı dolu bir sesle sordu:

"O giderse sen ne yapmayı düşünüyorsun? Artık Eridu'ya, malikâneye

de dönemezsin.”

“Onunla gideceğim,” dedi Pugat, bakışlarını kaçırarak.

Aynı gün ikinci kez sarsılan Ninşubur ne diyeceğini bilemedi.

“Ah! Tahmin etmeliydim.”

Annesinin yanlış anlamasından çekinen Pugat açıklama gereği duydu:

“O çok genç. Birisi ona göz kulak olmalı.”

“Bu da sen olmalısın, öyle mi?” diye sordu Ninşubur, sesi giderek sertleşerek.

“Kimse beni zorlamıyor,” dedi Pugat.

“O deli gitse bile, senin birlikte gitmene izin veremem.”

“Gitmekte kararlıyım,” diyen Pugat, annesinin yüzündeki gergin ifadeyi görünce yumuşak bir sesle ekledi:

“Anneciğim, neden gençleri anlamak istemiyorsun? Sen de bir zamanlar gençtin. Kendi gençliğini hatırlasana.”

Sözlerine devam ederken sesi daha da yumuşadı:

“Çocukluğum, insanların senin gençliğinde ne kadar gözü kara olduğunu ve Tanrıça’nın seni nasıl başyardımcılığına seçtiğini anlatmalarıyla geçti. Babamın sana nasıl hayran olduğunu hatırla.”

Bu sözler Ninşubur’un yüz ifadesini yumuşattı. Usulca kızına yaklaştı ve onu şefkatle kucakladı.

Kızının saçlarının kokusunda geçmişin izlerini buldu; artık bir tanrıça hizmetkârı değil, kalbiyle konuşan bir anneydi.

Kızının sözleri açıkça kalbine dokunmuştu.

Her ikisinin gözlerinden süzülen yaşlarla, kulübe derin bir hüzne büründü.

Ninşubur’un bakışları bir an karardı, sesi istemsizce sertleşti:

“Ben iyiyim. Başkaları ne yapıyor, ona yanarım.”

11. Bölüm

Tapınakta, Ninhursag’ın heykeli önünde hareketsiz oturan Mad sabah olacakları kestiremiyordu.

Bu belirsizlik içinde sıkışıp kalmak onu gerginleştiriyordu.

Gitmek konusundaki kararı kesindi.

Ninşubur ve Pugat karşı çıksa da, gerekirse kaçmayı göze almıştı.

Onu asıl rahatsız eden, kimsenin bu kararlılığını anlamamasıydı.

“Neden anlamıyorlar?” diye düşünüyordu.

"Yeni bir Arge felaketi yaşamak istemiyorum. Yeni katliamlardan sorumlu tutulmak istemiyorum.

Bir kurtarıcı, öldürmekle değil, yaşatmakla var olur.

Ben onlar gibi değilim, onlar gibi düşünmek zorunda da değilim.

Onlar alıştıkları gibi yaşarken, ben doğru olanı yaşamak istiyorum.

Gerekirse tanrılara bile itiraz edecek kadar özgür yaşamak istiyorum.

Başkaları gibi yaşamak, büyülere esir düşmek demektir.

Oysa ben kötü büyülere teslim olursam, onlarla kim savaşıacak?

Korkmadan kim umut taşıyacak?"

Bir yandan da Tanrıça İnanna'nın gözlerini görme arzusu içinde volkan gibi kaynıyordu.

"Bu kadar yoğun duygular içindeyken burada, bu taş duvarların arasında nasıl sessiz kalabilirim?

Dışarısı karanlık olsa da önemi yok; deli deseler bile ormana koşmak, dağlara tırmanmak, nehirlerle karışmak istiyorum.

Neden kimse anlamıyor? Ben bu kadar mı anlaşılmazım?"

Sabaha kadar gözünü kırpmayan Mad, erkenden ayağa kalktı.

Dışarı çıkmakta kararsızdı.

'Nereye gideceğim? Şimdi onlarla konuşamam; dün söylediklerim kafalarını karıştırdı. Herkesin düşünmek için zamana ihtiyacı var. Belki de biraz daha beklemek gerek.'

Tam bu sırada gıcırdayarak açılan kapının aralığında başını uzatan Pugat, Mad'ın uyanık olduğunu görünce cesaret bulup içeri girdi.

Yüzündeki yorgunluk ve endişe hâlâ silinmemişti.

Mad dayanamadı:

"Nasılsın?" diye sordu.

"Ben iyiyim," dedi Pugat, "ama annem biraz rahatsız."

Mad merakla yaklaştı. "Ninşubur'un nesi var?"

"Bilmiyorum, galiba üşütmüş. Yattığı yerden doğrulamıyor. Dediğine göre beli ağrıyormuş."

"İsterse onu iyileştirebilirim," dedi Mad kararlı bir sesle.

Pugat'ın yüzünde bir anda umut belirdi. "Gerçekten mi?"

"Unuttun mu, ben bu tapınağın rahibiyim. Ram bana yıllarca ne öğretti sanıyorsun? Şifalı otlarla ilaç yapmayı, hastaları iyileştirmeyi ondan öğrendim."

Pugat heyecanla, "Hadi gel, onu iyileştir!" dedi. "Çok acı çekiyor."

Birlikte Ninşubur'un yanına gittiler.

Yaşlı kadın derilere sarınmış hâlde yatıyordu; yüzü terliydi, sesi kısılmıştı.

“Merak etmeyin çocuklar,” dedi güçlükle. “Sadece üşütmüşüm. Tanrılar beni cezalandırıyor. Sanırım yakında geçer.”

Pugat sitemle başını salladı. “Siz büyükler hep böylesiniz! Hasta olsanız bile gururunuzdan vazgeçmiyorsunuz.”

Mad, “Adamlara söyleyelim, kirpi getirsinler,” dedi.

Ninşubur şaşkınca sordu: “Kirpi mi?”

“Evet, Ram’ın bunu defalarca yaptığını gördüm,” dedi Mad. “Benim ilk denemem olacak ama merak etme, yarına bir şey kalmaz.”

Pugat yanındaki adama kirpi getirmesini söyledi.

Derhâl kulübeden çıkan adam kısa süre sonra elinde canlı bir kirpiyle geri döndü.

Mad getirilen kirpiyi suda boğdu, başını kesip parçalara ayırdı.

Sonra etinden bir parçayı şişe takıp ateşte kızarttı.

Pişirdiği eti Ninşubur’un eline verdi.

Ninşubur, tiksintiyle çiğneyerek eti yedi.

Mad, merakla izleyen adamlara dönüp ciddi bir sesle,

“Yarına kadar bekleyeceğiz,” dedi.

Herkes dağıldıktan sonra Ninşubur uykuya daldı.

Mad ve Pugat dışarı çıktılar.

Tapınağa doğru yürürken aralarındaki gerginlik dağılmıştı.

“Senin böyle bir şey yapabileceğini söyleselerdi, inanmazdım,” dedi Pugat.

“Benim de rahip olduğumu unutuyorsun galiba?”

“Gördüğüm rahiplerden sonra, senin rahip olduğuna inanmak zor,” dedi Pugat gülümseyerek.

Mad’ın yüzü ciddileşti. “Unutma,” dedi. “Kötü büyüler ancak iyi büyüler yapan rahipler bozabilir.”

Pugat başını iki yana salladı. “Sana ne büyülerden? Sen de herkes gibi yaşamayı öğrenemeyecek misin?”

“Ben de mi herkes gibi kendimi kandırayım? Onların yaşamak dedikleri şey esaretten başka ne?”

Ben özgür kalmak istiyorum.”

“Bu şekilde ısrar edersen sonunda yalnız kalacaksın,” dedi Pugat.

“Biliyorum,” dedi Mad. “Bu tapınağa geldiğim gün yalnızlık yazgım oldu.

Tanrıça beni diğer insanlardan ayırdı. Artık değişmem mümkün değil.”

Pugat’ın sesi yumuşadı. “Yalnızlık insana sadece acı verir.

Kocam Kinşar’ı tünelde kaybettikten sonra huzurumu yitirdim.

Yalnızlık, huzurun önünde aşılması güç bir dağ gibi duruyor.”

Mad uzaklara baktı.

“Abzu’dayken gölde yüzen balıkları izlerdim,” dedi.

“Suyun dışına çıktıklarında öleceklerini bildikleri için asla yüzeye yaklaşmazlardı.

Ben de özgürlüğümü yitirsem yaşayamayacağımı biliyorum.

Umutumu diri tutmalıyım. Aksi hâlde gölden çıkmış bir balık gibi olurum.

Tanrılara rağmen de olsa bir gün özgür olmalıyım.”

Pugat derin bir nefes alarak, “Başına bir şey gelsin istemiyorum,” dedi.

“Yine de sana yardım edeceğim.”

“Ninşubur’u ikna edecek misin?”

Pugat gülümsedi. “Onu ikna ettim bile.”

Mad’ın yüzü aydınlandı. “Gerçekten mi? Ben artık buradan gizlice kaçmayı bile düşünüyordum.”

Pugat gülerek, “Hiç sormadın ki. Günlerdir sadece somurtuyorsun,” dedi.

Mad minnetle, “Bana dünyaları verdin,” dedi. “Ninşubur iyileşince nereye gideceğimi konuşabiliriz.”

Pugat hemen düzeltti: “Nereye gideceğimizi konuşabiliriz.”

Mad şaşırıldı. “Yani sen de mi gelmek istiyorsun?”

“Evet.”

Mad sertleşti. “O hâlde ben gitmiyorum. Burada kalıyorum.”

“Sana kim göz kulak olacak?”

“Seni tehlikeye atamam. Daha nereye gideceğimi bile bilmiyorum.”

Pugat’ın sesi hiddetlendi. “Demek öyle. O zaman Ninşubur’a söyleyeyim de seni ayaklarından zincirlesin, kaçmayasın!”

Mad sinirle bağırdı. “Sana güvenmekle hata yapmışım!”

“Ben de öyle!” dedi Pugat, gözleri dolarak.

Tapınağın girişine geldiklerinde sessizlik çöktü.

Pugat geri dönüp nehir kenarına yürüdü.

Mad ise deri örtüyü sertçe savurarak içeri girdi.

Pugat, nehir kıyısında yürürken kendi kendine söyleniyordu:

“Neden her konuşmamız kavgayla bitiyor? Ninşubur haklı mıydı? Mad gerçekten Tanrıça’nın esiri mi?

Kadınları neden anlamıyor? Tanrıça’nın da bir kadın olduğunu göremiyor mu?”

Pugat, Mad’ın sık sık Büyülüdil’i üflediği ağacın altına kadar geldi.

Ellerini toprağa daldırıp öfkeyle ağacın gövdesine savurdu.
"Neden bu kadar ulaşılmazsın? Kahretsin!"
Sonra dizlerinin üstüne çöktü, hıçkırıklara boğuldu.
Kendini kuyunun dibinde ipi kopmuş bir kova kadar çaresiz hissediyordu.
"O sadece bir Tanrıça, başka hiçbir şey değil," diye fısıldadı.
Tapınakta derin düşüncelere dalmış Mad da kendiyle savaşıyordu.
Kadınları anlamadığını kabul ediyordu. Bunda ne vardı?
O zaten kadınları anlamak için değil, tapınağa hizmet için yetiştirilmişti.
Tara'dan koparıldığından beri kadınları yalnızca uzaktan tanımıştı.
Ram'ı da tam olarak anlayamamıştı. Yalnızca İnanna'yı kendine yakın hissediyordu.
Onun gözleri, ulaşılmaz bile olsa, Mad'ı büyülüyordu.
Belki de Mad, o gözleri kimde görürse ona çekiliyordu.
"Beni neden anlamıyorlar?" diye düşündü.
"O gözler, beni koruyan tek şey."
Aylar sonra döndüğü Arge, ne bıraktığı ne de beklediği yerd.
Huzur umduğu tek yerin de Abzu'dan farkı kalmamıştı.
'Yoksa tanrılar benden huzuru mu alarak cezalandırıyorlar? Hiçbir yerde duramıyor, hiçbir yerde sığınamıyorum.'
Bir yerde kalmak, avuçlarında ateş taşımak gibiydi.
'Ram, neredesin?' diye düşündü. 'Neden hâlâ benden kaçırıyorsun? Sırrını kimseye açıklamayacağıma rağmen bana neden güvenmiyorsun?'
Tam bu düşüncelerle başını ellerinin arasına almışken, tapınağın kapısı hızla açıldı.
İçeri giren Pugat'ın yüzü öfkeyle parlıyordu.
"Bana da öğreteceksin!" diye bağırdı.
Mad başını kaldırdı, şaşkındı. "Neyi?"
"Karar verdim," dedi Pugat kararlı bir sesle. "Ben de rahip olacağım. Bana büyü yapmayı öğreteceksin. İtiraz istemem."
"Neden?"
"İnanna'nın sana yaptığı büyüleri bozmak için."
Mad önce ne diyeceğini bilemedi.
Sonra kendini tutamayarak kahkahalarla gülmeye başladı.
O gülüş, tapınağın taş duvarlarında soğuk bir rüzgâr gibi dolaştı; Tanrıça'nın heykeli bile o anda susmayı seçti.

12. Bölüm

Ertesi gün, herkesin merakla beklediği büyü işe yaramıştı.

Ninşubur, sabah olduğunda eskisinden bile daha sağlıklı ve zinde bir hâlde ayağa kalktı.

Kendine gelir gelmez ilk işi, Mad'ı bulup teşekkür etmek oldu.

"Sen gerçek bir rahipsin, genç adam!" dedi içten bir heyecanla.

"Doğrusunu söylemem gerekirse, senden böyle bir büyü beklemiyordum."

Mad tebessüm etti. "Bunu Ram'dan öğrenmiştim."

"İyi ki öğrenmişsin! Bu olaydan sonra sana daha fazla güvenmem gerektiğine karar verdim. Gitme konusundaki düşüncende haklısın. Gitme planlarını birlikte yapmalıyız. Yanına hangi adamları götürmek istiyorsun?"

"Yalnız gitmek istiyorum."

"Tanrılar peşindeyken tek başına kendini nasıl koruyacaksın?"

"Yanıma birini alırsam, onları da Tanrıların öfkesine hedef ederim."

Ninşubur başını iki yana salladı.

"Pugat senin gibi düşünmüyor, değil mi?"

Mad duraksadı. "Evet. Bana da birlikte gelmek istediğini söyledi, kabul etmedim."

"Doğru yapmışsın. Bir kurtarıcıya yakışır davranmışsın," dedi Ninşubur onaylayarak.

"Yine de kızımı tanırım; onun gibi inatçıyı kararından döndürmek kolay değildir."

Mad gülümsedi. "Siz onu bana bırakın."

İkisi bu sözleri konuşurken, eşikte dikilen Pugat nefesini tutmuş, onları dinliyordu.

Bunu öğrendiklerinde iş işten geçmişti.

Pugat birden ortaya çıkıp sert bir sesle konuştu:

"Kimse benim adıma konuşmasın!"

Mad ile Ninşubur, suçüstü yakalanmış gibiydiler.

Kim bilir ne zamandır kapıda dikilmiş, her şeyi duymuştu!

Pugat elindeki bu avantajı kaçırmadı.

"Demek ben inatçıyım öyle mi? Anneciğim, senden bunu beklemedim!"

Ninşubur, kızını kırmamaya çalışırken uygun bir açıklama bulmakta zorlandı.

"Kızım, yanlış anlıyorsun."

Anne ile kız arasına girmemeyi seçen Mad, kulaklarına kadar kızarmış bir hâlde tartışmaya şahitlik ediyordu.

Pugat ise ısrarla devam etti:

“Benim için söyleyeceğin tek söz bu mu? Sana kırıldım, anneciğim!”

“Düşündüğün gibi değil,” dedi Ninşubur. “Ben sadece seni korumak için.”

Pugat, annesinin sözünü kesti.

“Onca asalete, sırtını dönmüş bir kadına sadece inatçı demek haksızlık değil mi?”

Son cümlesinde yüzünü Mad’a çevirdi:

“Görünen o ki, rahiplerin kötü büyüleri sizleri de etkilemiş.”

Mad’ın zihninde birden Ram’la yaptığı tartışmalar canlandı.

Tapınak, yine bir başka anlaşmazlığın sahnesi olmuştu.

Belki de bu mekânın kaderi buydu.

Kendini Pugat’ın yerine koyduğunda ona hak verdi.

Ninşubur’un kaygılarla kızını engelleme çabasını da anlamsız buldu.

Mad sonunda dayanamadı:

“Pugat’a haksızlık etmeyin,” dedi yumuşak ama kararlı bir sesle.

Bu söz, Ninşubur’u şaşırttı.

Yüzünde kırgın bir ifade belirdi.

“Ne oldu, genç adam?” dedi sitemle. “Fikrini mi değiştirdin?”

Pugat hemen araya girdi.

“Tamam! İkinizi de dinlemek istemiyorum. Mad’ın yalnız gitmesine izin vermem. Güvenli bir yere ulaşıncaya kadar ondan ben sorumluyum. Hem onu Abzu’dan kimin kurtardığını da unutmayın!”

Böyle diyerek tartışmayı noktaladı ve onlara cevap vermeye fırsat tanımadan neşeli ama meydan okuyan bir adımla tapınaktan çıktı.

Mad ile Ninşubur bir süre birbirlerine bakakaldılar.

Mad, kaşlarını kaldırıp “Ne yapayım?” der gibi ellerini iki yana açtı.

Ninşubur da başını önüne eğdi; belli ki kızı karşısında çaresizdi.

Uzun, koyu bir sessizlik doldurdu kulübenin içini.

Her biri kendi düşüncelerine dalmıştı.

Mad, önünde uzanan yolu ve bu yolun getireceği pişmanlık ihtimalini düşünüyordu.

Pugat’ı korumak da, Ninşubur’u huzursuz etmemek de onun sorumluluğuydu.

Sessizliği Mad bozdu:

“Siz merak etmeyin. Ben onu ikna etmeden gitmem. Onun yeri burası, sizin yanınız.”

Ninşubur yavaşça başını kaldırdı.

Gözlerinde hem gurur hem de keder vardı.

“Keşke o da bu gerçeği görebilse, genç adam,” dedi hayıflanarak.

Dışarıda rüzgâr, tapınağın girişindeki deri örtüyü yavaşça savurdu.

Bir yaprak içeri süzülüp Ninhursag’ın ayaklarının dibine kondu.

Tanrıça susuyordu; sessizlik bu kez, bir kadın kalbinin yankısıydı.

13. Bölüm

Mad, Pugat’ın kararlı bakışları karşısında çaresiz hissediyordu. Onu geride bırakmak, masum bir canı incitmek gibi geliyordu; yanında götürmekse, onu tehlikenin tam ortasına atmakla eşti. Her iki seçenek de yüreğinde ağır bir acı bırakıyordu.

O hafta boyunca, Enki’nin tehdidi Arge’nin üzerinde bir kara bulut gibi asılı kaldı. Her an düşman askerleri çıkagelir diye tetikteydi. Zamanının çoğunu ya tapınakta düşünerek geçiriyor ya da köylülerin arasına karışıp günlük işlerine dalarak kaygılarından kaçmaya çalışıyordu. Geceleler, uykuya dalamadan geçiyor; her sabah, bir önceki günün endişesini de beraberinde getiriyordu.

Bir sabah tapınaktan çıktığında her yerin karla kaplandığını gördü. Merdivenlerde durup aşağıyı seyretti. Köylüler karları temizliyor, sesleri berrak havada yankılanıyordu. Onun içi, bu neşenin uzağında, derin ve huzursuzdu.

Nehre doğru yürüdü. Su, tamamen donmuş, adeta zaman donup kalmıştı. Buzla kaplı nehir, ona annesi Tara’yı hatırlattı. Yıllar önce, boğulmak üzere olan bir çocuğu kurtarmak için bu sulara atlanmış, kendisi ise o dondurucu soğuğa dayanamayıp hastalanmıştı. Ölümü getiren, bir hastalık değil, o gün içine çektiği nehrin ta kendisiydi.

Bu ağır anıyı taşıyarak nehir kıyısından döndü ve Büyülüdl’i üfllediği ağacın yanına gitti. Yapraksız dallar, kardan sarkıtlar gibi sarkmıştı. Ağacın sessizliği, onun içindeki suçluluk duygusuyla örtüşüyordu.

Tam o sırada, karın üzerinde kendisine doğru ilerleyen birini gördü. Pugat’tı. Yanına gelince, soğuğun pembelittiği yanaklarıyla gülümsedi.

“Günaydın.”

“Günaydın. Karda yürümek hiç kolay değil.”

“Alışığım,” diye karşılık verdi Pugat. “Hem karı severim ben. Çocukken tanrılara kar yağdırsın diye yalvarırdım. Kartopu savaşları yapardık.”

Mad içini çekti. “Benim çocukluğum bu tapınakta, ihtiyar Ram’ın

yanında büyü çalışmakla geçti. Kartopu oynadığımı hatırlamıyorum. Diğer çocuklar benden çekinirdi.”

“Neden?”

“Büyü yaptığım için. Yanlarına yaklaşıncı oyunları bozulur, bana garip garip bakarlardı. Sadece Dawi adında bir arkadaşım vardı.”

Pugat’ın gözlerinde bir şimşek çaktı. Yerden hızla kar avuçlayıp sıkıştırdı ve “Kaç!” diye bağırarak fırlattı.

Mad çocuksu bir heyecanla arkasını dönüp kaçtı. Kartopu ensesine isabet etti. Gülerek yakasına kaçan karları temizlemeye çalıştı. İkinci top da omzunu bulunca, o da eğilip kardan bir top yaptı. Pugat çığlıklar atarak kaçımaya başladı.

Mad’ın ilk atışı boşa gitti. İkinci topu hazırlarken, Pugat’ın donmuş nehir yönüne doğru koştuğunu gördü ve yüreği ağzına geldi.

“Dur!” diye bağırıldı. “Geri dön! Buz tutmuş!”

Pugat onu duymazdan geldi, kahkahaları havada asılı kalırken buzun üzerinde koşmaya devam etti. Sonra, cam kırılır gibi bir çatırtı. Buz, Pugat’ın ayaklarının altında paramparça oldu ve bir anda sulara gömüldü.

Mad koşmak istedi, fakat dizlerine kadar buza saplandı. Çırpındı, kurtulamadı. Gözlerinin önünde, Pugat buz parçalarının arasında hızla sürükleniyordu. Çığlık atmak istedi, sesi çıkmadı. Dehşet içinde, gözlerinden yaşlar boşandı ve donan buza damladı.

O sırada, Tara’nın kulübesinin önünden olan biteni gören Ninşubur, ihtiyarlığına aldırmadan nehre doğru fırladı. Ancak çok geçti. Pugat’ı göremiyordu. Ninşubur, Mad’a döndü; yüzünde tarifsiz bir acı vardı. Sonra, hiç beklenmedik, delicesine bir kahkahayla kendini sulara bıraktı.

Mad, “Beni dinleseydin,” diye mırıldandı içinden. “Buz bu kadar çabuk kırılır mıydı?”

Bir çığlıkla uyandı. Yatağında, ter içinde, kalbi göğsüne vuruyordu. Rüyaydı. Fakat gerçekliği, odanın karanlığından daha keskindi.

Gördüğü kâbusu, Tanrıça İnanna’nın bir uyarısı olarak yorumladı. Tehlike yakındı ve zaman daralıyordu.

“Kader,” diye düşündü, “bazen bir rüyanın ince buzunda çatlar. Geç kalırsam, hepimiz suya gömülürüz.”

Yataktan fırladı. Artık kararını vermişti. Bu bir uyarıydı ve o da bu uyarıyı dikkate alacaktı. Zaman kaybetmeden harekete geçmeliydi. Kapıya yöneldi, rüyasındaki buzun soğukluğu hâlâ tenindeydi. Kaderin ince buzunda yürüdüğünü biliyordu. Bir yanlış adım, her şeyin sonu olabilirdi.

14. Bölüm

Bir gece önce lapa lapa başlayan kar yağışı, sabaha karşı dindi ve tapınağın merdivenlerini tamamen örttü.

Avlu, sessiz bir beyazlığa gömülmüştü; her adım, karda kayboluyordu.

Köy, Tanrıça'nın nefesiyle mühürlenmiş gibiydi.

Kardan dolayı duvar inşasına ara veren köylüler, zamanlarını ormandan odun taşımak ve avlanmakla geçiriyorlardı.

Günler önce Mad'ın Ninşubur'u kirpi etiyle iyileştirmesi, köylülerde onun büyülu güçlere sahip olduğu inancını iyice pekiştirmişti.

Artık ona şüpheyle değil, umutla bakıyorlardı.

Bu yüzden sık sık etrafını sarıyor, her biri farklı bir taleple ona yöneliyordu.

Mad, hangi isteğe öncelik vereceğini şaşırıyor; sorular birbirine karışıyor, cevaplar nefesinde tükeniyordu.

İyileştirmek isterken herkesin umuduna dönüşmek, insana tanrısal bir yalnızlık hissettiriyordu.

Gün ortasında, yine kalabalığın ortasında kaldığı bir sırada, herkesin dikkati köyün aşağısındaki düzlüğe çevrildi.

Nehir tarafından yaklaşan on kadar atlı görünmüştü.

İnsanlar o yöne akın ederken, Mad da heyecanla onlara katıldı.

Kalabalık, gelen atlılarla tapınağın önünde buluştu.

Bu sırada Ninşubur da merdivenlerin başına gelip dikilmişti.

Karın beyaz aydınlığı yüzleri sertleştiriyor, alın çizgilerini belirginleştiriyordu.

Soğuk, konuşmaların bile buharla karıştığı bir suskunluk yaratmıştı.

Mad, askerleri görünce Arge'yi terk etmekte geciktiği için kendine kızdı.

Gelenlerin Eridulu askerler olduğu kıyafetlerinden belliydi.

Askerler atlarından indi.

İçlerinden biri temkinli adımlarla merdivenleri çıktı ve Ninşubur'u tanıdığını belli ederek saygıyla selamladı:

"Tanrıça İnanna'nın güvendiği asil Ninşubur, kötü amaçla gelmedik. Sadece konuşmak istiyoruz."

Ninşubur merakla, "Buraya neden geldiniz?" diye sordu.

"Bizi yerin ve göğün Ulu Tanrısı Enki gönderdi."

Kalabalıkta bir uğultu yükseldi.

Ninşubur, "Susun, dinleyin!" diyerek sesleri kesti ve askere döndü:

“Tanrı Enki benimle neden konuşmak istesin?”

Asker açıkladı: “Tanrı Enki sizinle değil, Mad ile konuşmak istiyor.”

Şaşkınlık büyüdü.

Ninşubur, “Mad, Abzu’da Enki’nin yanında değil mi?” diye sordu.

Asker anlamlı bir gülümsemeyle,

“Asil Ninşubur, siz doğru sözlü bir insansınız. Ulu Tanrı Enki’nin Mad ile anlaşma yaparak onu buraya gönderdiğini bilmiyorsanız, bu beni şaşırtır,” dedi.

Bir anda hava soğudu; karın beyazı sessizlikte uğultuya dönüştü.

En çok şaşıran Mad’dı.

Kendini tutamayarak kalabalığın arasından çıktı, merdivenlere yürüdü:

“Tanrı Enki ile ne anlaşmam varmış?”

Asker Mad’a döndü:

“Bilge Tanrı Enki, verdiğiniz sözü hatırlatmamız için bizi gönderdi.

Aksi halde askerlerini yollayıp herkesi cezalandıracağını bildirmemizi istedi.”

Ninşubur, konuyu daha iyi anlamak için askeri tapınağa davet etti.

İçeri girdiklerinde Pugat da onlara katıldı.

Ateşin başında bağdaş kurup oturdular.

Dışarıda karın sesi, içeride alevin soluğu vardı.

Ninşubur, “Herkesin kafası karıştı. En baştan anlatın da meselenin aslını anlayalım,” dedi.

Asker anlattı:

“Mad, Abzu’dan çıkarılırsa Babil’e gidip Tanrı Marduk’u nehrin yönünü değiştirmekten vazgeçireceğine dair Tanrı Enki’ye söz vermiş.”

Ateşin çıtırtısı, bu sözleri mühürler gibiydi.

Ninşubur ve Pugat, Mad’ın Abzu’dan nasıl kaçtığını biliyorlardı.

Enki’nin kurnazlık yapıp Mad’ın kaçışına kutsal bir kılıf uydurduğundan emindiler.

Asker detay verdi:

“Fırat’ın yukarısındaki Babil, Akad Tanrıları ile anlaştı. Sippar’dan itibaren kanal kazmaya başladılar. Nehrin Uruk ve Ur’a akan kolunu Dicle’ye bağlayacaklar. Böyle giderse baharda topraklarımız kuruyacak. Mad bu işi durdurmaya kabul etmiş.”

Ninşubur itiraz etti:

“Tanrı Enki neden kendi ordusuyla gitmiyor? Mad’ın ne askeri var ne de ordusu.”

“Mad’ın Tanrıça İnanna’dan aldığı büyü var,” diye karşılık verdi asker.

"Üstelik Babil'le savaş ilan etmedik. Bu mevsimde ordu toplamak da imkânsız."

Ninşubur, Enki'nin oyununu anlamıştı.

Askeri ağır lamlarını söyleyip, "Yarın cevabımızı alırsınız," dedi.

Mad ve Pugat şaşkınlıkla Ninşubur'u beklediler.

Ninşubur bir süre düşünceli adımlarla yürüdü.

Sonunda Mad itiraz etti:

"Ben Enki ile anlaşma yapmadım. Kötü büyüler yapan bir tanrıyla nasıl anlaşırım?"

Ninşubur yürüyüşünü kesti:

"Artık bir anlaşman var, genç adam."

Pugat araya girdi:

"Mad, durum sandığından vahim. Enki kırılan gururunu kurtarmak için tuzak kuruyor."

"İkiniz de beni dinleyin! Marduk'u hafife alma. Onun hikayesini bil-melisin," diyen Ninşubur anlatmaya başladı:

"Çok eskiden Tanrıça Tiamat ile Tanrı Apsu, genç tanrıların yaramaz-lıklarından rahatsız olmuştu.

Onları öldürmeyi planladılar.

Genç tanrılar Enki'den yardım istedi.

Enki, Apsu'yu öldürdü.

Tiamat'ın oğulları bunun intikamını almak için harekete geçti.

Tanrılar meclisi önce Anu'yu gönderdi, başaramadı.

Sonra Marduk'u seçtiler.

Marduk, Tiamat'ı öldürüp ordusunu yok etti.

O günden beri Babil'in tek tanrısı odur.

Görünmez olabilir ama gücü görünenden büyüktür."

Mad dinlediklerini özömsedi:

"Marduk tek tanrı olmak istiyor. Enki'yi tercih ederim."

Ninşubur onayladı:

"Haklısın. Marduk acımasız bir tanrı. Enki ile anlaşmaktan başka çare-miz yok. Ya Marduk Fırat'ı kurutacak, ya da Enki Arge'yi yok edecek. Tanrıça'mı korumak zorundayım."

Mad, "Tammuz'la Enki'yi de mi?" diye sordu.

"Elbette," dedi Ninşubur.

Uruk, Enki ve Arge, terazi üç ismin ağırlığıyla sallandı.

Ninşubur kararını açıkladı:

"Yarın anlaşmayı kabul ettiğimizi söyleyeceğim."

Pugat şiddetle karşı çıktı:

“Bu, Mad’ı ölüme yollamaktan farksız!”
Mad’in sessizliği onay olarak yorumlandı.
Pugat, öfkeyle tapınağı terk etti.
Ninşubur, deneyimli savaşı Maşnu’yu çağırttı.
Gece boyu süren toplantıda planları tartışılar.
Maşnu’nun önerisiyle istihbarattan Kasis sorumlu olacaktı.
Mad’in yalnız gitmekteki ısrarı, kararlılığından çok yazgısına boyun eğişini andırıyordu.
Ninşubur ise tedbiri elden bırakmak istemiyordu.
Sabaha karşı uzlaştılar: Mad, yanına adam alarak yola çıkacaktı.
Kararın ağırlığı, kar gibi sessiz ve soğuktu, ancak bir o kadar da kaçınılmaz.
O gece Arge’de düşünceler sabaha kadar yanmaya devam etti.

15. Bölüm

Tapınağın merdivenleri altında Eridu’lu askerler, yanlarında hazır bekleyen atlarıyla duruyordu.

Ninşubur’un cevabını merakla bekleyen köylüler de, büyük küçük demeden toplanmıştı.

Yalnızca Pugat ortalarda yoktu; ya cevabı önceden biliyordu, ya da onaylamadığı için sessiz kalmayı seçmişti.

Kar, avluya sessiz bir örtü seriyor; nefesler buğuda donup kalıyordu.

Rüzgârın taşıdığı soğuk, bekleyişi neredeyse kutsal bir törenselliğe dönüştürmüştü.

Mad’la birlikte tapınaktan dışarı çıkan Ninşubur, merdivenlerin başına geldiğinde yüksek sesle konuştu:

“Sizleri Uruk’un Tanrıçası İnanna adına selamlıyorum.

Tanrı Enki’nin anlaşma teklifine cevabımızı, asil kurtarıcı Mad söyleyecek. Onun sözü, Arge’nin sözüdür.”

Bakışlar tek noktada toplandı; taş merdivenler sözün ağırlığını taşıyordu.

Herkesin gözü Mad’daydı; vereceği cevabı duymak için sabırsızdı.

Mad, merdivenlerden ağır adımlarla indi ve karın yankısını bastıran derin bir sesle konuşmaya başladı:

“Siz Argeli insanlar ve Tanrı Enki’ye cevabımı götürecek Eridu’lu askerler! Ben, Arge’nin rahibi Mad olarak, Babil’e gitmeye karar verdim. Enki’nin de bir tanrı olarak sözünü tutmasını ve Arge’den uzak durma-

sını bekliyorum.”

Sözleri karın üzerinde yankılandı; karar, kalabalığın yüreğine işledi.

İnsanlar hep bir ağızdan bağırdı:

“Yaşasın Arge’nin rahibi! Yaşasın Mad!”

Sevinçle karışık korkunun sesi karla buluştu; herkes kol kola girip dans etmeye başladı.

Askerler de selam verip Eridu’ya dönmek üzere yola koyuldular.

Tam o sırada kalabalığın arasından Pugat çıktı.

Asık yüzüyle merdivenlere tırmandı ve Mad’ın yanına gelip dans edenleri işaret ederek, “Umarım sen öldüğün zaman da böyle dans ederler,” dedi.

Sözü, kış keskinliğinde bir bıçak gibiydi; Mad’ın yüzü gölgelendi.

Kalabalığın sevinci, o anda birden soğuyan rüzgâr gibi dağıldı.

Bu sözü duymazdan gelen Mad ve Ninşubur, tapınağa döndüler.

Pugat ise inatla peşlerinden geldi ve ateşin başına oturup onları gö-zucuyla izledi.

“İyi planlanmış savaşlar kolay kaybedilmez, genç adam,” diye söze başladı Ninşubur.

“Babil topraklarına vardığınızda adamlarınız kente dağılacak. Üç ki-şiden fazla bir araya gelmeyin. Bir hata, bütün planı bozabilir. Tehlike büyürse tereddüt etmeden dönün. Bahara dört aydan fazla var; bu süre yeterli olacak. Gerektiğinde takviye yollayacağım.”

Ateşin çırtırtısıyla sözleri havada asılı kaldı.

Mad, o çırtırtıda kendi kalp atışını duyar gibiydi.

Konuşmalar bitince Ninşubur ayağa kalktı:

“En güvendiğim yirmi adamı yarın hazır olmaları için uyaracağım. Aileleriyle vedalaşsınlar.”

Mad’a döndü:

“Senin de vedalaşacakların varsa, vakit kaybetme.”

Sözleri bir veda zili gibi çınladı.

O ses, Mad’ın içinde yankılanan bir ayrılığın habercisiydi.

Mad, Pugat’la göz göze gelmemek için bilinçli bir çaba sarf ederek,

“Haklısınız, Makrut’la Şerba’yı bulmalıyım,” dedi.

Pugat’ın bakışlarını sırtında hissederek dışarı çıktı.

Mad, kalabalığın içindeki Makrut ve Şerba’ya yöneldi.

Kısa bir konuşmanın ardından kucaklaştılar.

Omuz omuza verişleri, yılların yükünü derinden paylaşıyordu.

Mad tapınağa döndüğünde Pugat’la karşılaşacağını beklemiyordu.

Ninşubur’un yanında olmaması da içini huzursuz etti.

Pugat'ın öfke dolu bakışlarıyla yüzleşti.
"Hazırlanmayacak mısın?" diye sordu Mad, kayıtsız görünmeye çalışarak.
"Vedalaşacak kimsen yok mu?"
Bu sözler Pugat'ın yüzünü aydınlattı.
Öfkesi bir anda dağıldı; çocuksu bir sevinçle koşup Mad'in boynuna sarıldı:
"Senden ben sorumluyum, unutma!"
Sarılışları kısaydı ama sözünün ağırlığı kalıcı oldu.
Pugat'ın kapıya koşup çıkışını izleyen Mad, içinden geçirdi:
"Ah, kadınlar. Yine de iyi ki varlar," diye geçirdi içinden:
O akşam, Tara'nın kulübesinde ateş başında oturmuş konuşuyorlardı.
Pugat, annesinin elini avuçlarının arasına alıp öptü.
Ninşubur da kızının saçlarını okşuyordu.
"Tanrıça uğruna bunca adam canını ortaya koyarken, kızım diye seni sakınmam doğru olmazdı. Ayrıca bu gence kimsen senin kadar dikkat edemez. Bu görevi en iyi sen yerine getirirsin."
"Güvenine layık olacağım. Sana kızdığım için bağışla beni."
"Hiç kızmadım ki."
"Sen annelerin en yücesisin."
Ninşubur'un gözleri uzaklara daldı.
Saçlarını okşamaya devam ederek, "Keşke baban da görseydi seni, ne kadar gurur duyardı," dedi.
Ateşin duvara vuran gölgeleriyle geçmişe yolculuk ettiler.
O gölgelerde hem geçmiş, hem gelecek aynı sessizliğe sinmişti.
Aynı gece tapınakta yalnız kalan Mad, Ninhursag heykelinin önünde oturmuş,
Arge'deki son gecesinin sessizliğini dinliyordu.
Ram'la geçirdiği günler gözlerinin önüne geliyor, bazen gülümsüyor, bazen kaderini düşünüyordu.
İnanna'nın gözlerine ilk kez baktığı rüyayı hatırladı.
Babil'den dönebilir miydi? Sümer'i kurtarıp İnanna'nın o büyüleyici bakışlarına kavuşabilir miydi?
Yoksa bu güzelliğe layık olmanın bedeli, kendini kanıtlamak mıydı?
Öyleyse, bu bedeli ödemeye hazırdı.
Marduk da yakında öğrenecekti bunu.
"Dört ay," diye mırıldandı.
"Bir nehrin yatağını değiştirmeye, bir kaderi döndürmeye yeter mi?"

Sonra derin bir sessizlik çöktü.

Tapınak uyuyordu, fakat taşların arasında Tanrıça'nın nefesi hâlâ hissediliyordu.

16. Bölüm

Köylülerle Babil'e gidecek adamlar, tapınağın merdivenlerinin altında toplanmış, merakla bekliyorlardı. Kar, merdiven taşlarının kenarlarında ince bir sır gibi parlıyordu.

Mad'la birlikte merdiven başına çıkan Ninşubur, onlara hitaben bir konuşma yaptı. Sözlerini ağır ağır ve gururla bitirirken, "Amacınızı biliyorsunuz," diyordu. "Sümer kentleri bahardan önce savaşa hazır olmazlar. Bu kış aylarında Babil'e kadar ilerlemeleri güçtür. Onlara bahara kadar zaman kazandırmalısınız. Amacınız, bahara dek kanalların kazılmasını engellemektir."

Kalabalığın uğultusu, rüzgârın taşıdığı kısa bir dualaşmaya dönüştü.

Konuşması sona erince Ninşubur merdivenlerden indi, adamlarla teker teker kucaklaştı. En son Pugat ve Mad ile vedalaştı. Pugat atına bindiğinde Mad hâlâ Ninşubur'un yanında duruyordu. Ninşubur, Pugat'ın duymasını istemediği bir sesle Mad'a fısıldadı:

"O benim tek kızım. Sana emanet, genç adam."

Mad, Ninşubur'un elini tuttu.

"Merak etmeyin," dedi.

Ardından atına bindi ve beraberindeki adamlarla, nehrin yukarı tarafındaki tepelere doğru karların üstünde ağır ağır ilerlemeye başladı.

Atların nalları kar kabuğunu kırdıkça yolun sesi içlerine işliyordu.

Onları uğurlamaya gelen insanlar ve Ninşubur, savaşılar gözden kayboluncaya dek ardlarından bağırıp el salladılar. Mad ile beraberindeki savaşılar nehir kenarından yukarı tepelere tırmanırken neşeleri yerindeydi. Yol boyunca şakalar ediliyor, eski savaş anıları anlatılıyordu. Anlattıklarına göre Ninşubur gerçekten seçkin ve yetenekli adamları seçmişti. Her birinin kendi öyküsü vardı. Sözleri abartılı olsa da, "Babil orduları bu yirmi savaşıncının önünde direnemez," türünden iddialar morallerini yükseltiyordu.

Kahkahalar, çığırdayan donmuş dallara çarpıp geri dönüyordu.

Mad ise ne Babil'in ordularından ne de tanrılardan korkuyordu. Ona güven veren, içinde taşıdığı, İnanna'nın verdiği en güçlü büyüydü. Ordularla savaşmak ya da insanları öldürmek gibi bir niyeti yoktu.

“Öldüreceği insanların da aileleri, sevdikleri, güvenli bir yerde yaşama arzuları, Dilmun’a gitme umutları yok muydu?” diye sordu kendi kendine.

Hepsi aynıydı. Bu askerlerin de diğer askerlerden farkı yoktu.

Tanrılar ve tapınaklar, insanlar arasında savaşı körüklüyor, güçlerini ve ihtiyaçlarını yükseltiyordu. Kaybolan, ölen savaşçılarla karın tokluğu için çalışan kölelerin emeğiydi. Kazanan hep tanrılar ve tapınaklardı.

“Bunların arasında benim ne işim var?” diye yineledi iç sesinde. “Bunlar kötü büyülerin esiri, ben asla böyle olamam.”

“Benim payım, kanı durdurmak olmalı,” diye geçirdi içinden. “Büyü, öldürmek için değil, hayatı geri çağırmak içindir.”

Kurnaz Enki onu böyle bir seçime mecbur bırakmıştı. Mad ne Eridulu ne de Babilli askerlerin ölmesini istiyordu. Aksine, onların ölmesini engellemek istiyordu. Peki bunu nasıl başaracaktı? Büyülenmiş askerlerin kahramanlık hikâyeleri göz önüne alındığında iş kolay görünmüyordu.

“Önce Babil’e ulaşalım,” diye geçirdi içinden.

Her şeye rağmen o bir kurtarıcıydı.

Bir yolunu bulmak zorundaydı.

Kar, ufuk çizgisinde ince bir sisle birleşti, yol, alınmış bir karar gibi soğuk ve kesinleşmişti.

17. Bölüm

Mad ile Pugat, yanlarında birçoğu daha önce Babil’i görmüş yirmi savaşçıyla ormanda ilerliyordu. Kendisi ve Pugat ise kenti ilk defa göreceklerdi.

Ağaçların dalları karla bükülmüş, yol sessiz bir dua gibi uzanıyordu.

Arge’den yola çıkışlarının üzerinden iki gün geçmişti. Ormanda ilerlemek zorunda olduklarından yavaş alıyorlardı. Normalde nehir boyunca gitseler Babil’e sekiz günde varabilirlerdi ancak kış şartları yüzünden yolları uzamış, ormanın derinliklerine doğru sapmışlardı. Üç gün sonra varacakları Dilbat, Sümer topraklarının bittiği sınır kentiydi. Oradan Borsippa’ya, sonra da Babil’e geçeceklerdi.

Soğuk düşünceleri bile donduruyor, rüzgâr adeta kaderin uğultusunu taşıyordu.

Savaşçılar Borsippa’ya varmadan Ninşubur’un planı gereği ayrılacak ve Babil’e ayrı ayrı kılık değiştirerek gireceklerdi. Kölelerin kanal kazdığı Şippar kenti ise Babil’den iki günlük mesafedeydi.

Her biri sessiz bir fedakârlığın taşıyıcısıydı.

Üçüncü günün sonunda, ormanın kötü büyülerinden ve yırtıcılarından sakınarak nihayet Dilbat yakınlarına ulaştılar. Artık orman ve karlık geride kalmış, yerini çamura bırakmıştı. Dilbat'tan aşağı akan ince bir derenin kenarından ilerliyorlardı. Rüzgârın dili de değişmişti.

Yol üzerindeki ilk hana vardıklarında herkese yetecek yer yoktu. Ocak başında ısınmak ve aynı tasta sıcak süt içmek iyi gelmişti. Zaten fazla kalmayacaklardı.

Ateşin çırtırtısı her sözün yerini almış, sessizlik bile ısınmıştı.

Ayrılırken Mad hancı kadına döndü:

"Konukseverliğiniz için minnettarız. Tanrılar sizi Dilmun'da mükâfatlandırсын. Müsaade ederseniz yola koyulmalıyız."

"Yazın mutlaka gelin, size karpuz ikram ederim."

"Sağ olun, hoşça kalın."

Adamlar atlarına binerken ihtiyar kadın hâlâ kulübesinin önünde duruyor, ardından bağıırıyordu:

"Dilmun'da seni nasıl bulacağım? Adın neydi genç rahip?"

Mad tebessümle döndü: "Argeli Mad."

Bu söz kadının belleğine bir dua gibi kazındı.

Bu davranış savaşıçların Mad'a olan saygısını bir kat daha artırdı. Onun yanında daha ölçülü davranmaya başladılar. Mad ise tıpkı Ninşubur gibi bu saygıyı görmezden geliyordu. Gerçek otoritenin sessizlikten doğduğunu ondan öğrenmişti.

Pugat bu tavrın bir amacı olduğunu biliyor, konuşmaktansa tebessümle yetiniyordu. Yan yana geldiklerinde ciddi bir tonda:

"İyi bir rahip olabilirsin," dedi.

Mad'ın cevabı kısıydı: "Başarmak zorundayım."

Sözü bir yemin kadar sadeydi.

Yol boyunca hava ağırlaşıyor, Dilbat ovasına inen rüzgâr daha da keskinleşiyordu.

Artık önlerinde Babil'e giden uzun ve tehlikeli yolun ilk kapısı olan Dilbat kenti vardı.

Ufukta dumanlar tütüyordu; oradan sonrası artık Babil'in sessizliği ve Marduk'un gölgesiydi.

18. Bölüm

Rüzgârın keskinleştiği, karların seyredildiği ovada gün ağarırken, Babil

topraklarının eşiği sayılan Dilbat göründü. Ufuk çizgisi soluk bir dumanla titriyordu.

Sınır kenti Dilbat büyük sayılmazdı. Tek katlı zigguratı ve yuvarlak halkalar halindeki kil tuğla tapınağı, Uruk'un görkeminden uzaktı. Sınıra yakın yerleşimler sık sık talana uğradığından, yıkık kale duvarlarını onarmak için kimse çaba göstermiyordu. Baharla birlikte Babil Tanrısı Marduk'un orduları yürüdüğünde ilk vuracağı yerlerden biri burası olacaktı. Kentin üzerinde, yaklaşan baharın kuru tozu şimdiden dolaşıyordu.

Savaşçılar kent hakkındaki bilgileri tartıştıktan sonra iki takıma ayrıldılar. Birbirine yakın iki handa konaklayacak, yabancı gibi davranacaklardı. Pugat ile Mad, takımlarındaki en yaşlı görünen Maşnu'nun çocukları rolüne büründüler. Maşnu da Babil'e madeni eşya satın almaya giden bir tüccarı oynayacaktı.

Kente ilk giren, Mad ile Pugat'ın bulunduğu takım oldu. Planladıkları hana ulaştıklarında Maşnu hancıyla konuştu. Hancı onları iki katlı taş hanın odalarına götürdü. Duvarlar kalın ama eğri büğrüydü. Savaşçılar üç oda kiraladı. Soğuk odalardan çıkıp hanın salonuna indiler.

Mad ile Pugat iştahsızca yiyor, bilinmez tehlikelerin kaygısıyla durgunlaşıyorlardı. Savaşçılarsa ölümle burun buruna gelebileceklerini düşündükçe son bir kez yeryüzünün nimetlerinden tatmak istiyordu.

Ateşin çitirtisi, söylenmeyenleri anlatıyordu.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Pugat.

Mad gözlerini ateşten ayırmadan, "Acaba diğer adamlar ne yaptı?" dedi.

"Eminim şimdi Babil şarabı yudumluyorlardır. Yola çıktığımızdan beri ağzını bıçak açmıyorsun. Başka yerde gibisin."

"Düşünüyorum. Yakında geçer."

Tam o sırada hanın kapısı açıldı. Rengârenk derilere bürünmüş yaşlı bir kadın içeri girdi. Hancı bağırdı:

"Başka hana, ihtiyar!"

Kadın, "Acıyın bana," diye yalvardı. "Kaç gündür açım."

Hancı kadını iteklerken Mad müdahale etti:

"Bırak gelsin. Benim misafirim olacak."

Şaşırان hancının yüz ifadesini gören dilenci Mad'a koştu, ayaklarına kapandı. Mad kadına yemek getirilmesini istedi. Hancı itiraz etti:

"Asil babanız bu dilencinin yemeğini öder mi?"

"Babam cömerttir. Bir dilenciye yedireceği yemek servetini eksiltmez."

Hancı homurdanarak yemek getirdi. Dilenci açgözlülükle yemeye

başladı. Mad bir an için kadının Ram olabileceğini düşündü, fakat yanıldığını anlaması uzun sürmedi.

Pugat, "Dilencilerin hikâyesi her yerde aynı," dedi. "Ancak senin gibi bir kurtarıcıyı etkileyebilir."

Yemeğini bitiren dilenci bu kez Pugat'a yöneldi:

"Bırakın falınıza bakayım."

Pugat'ın elini avucuna aldı:

"Önünde uzun bir yol görüyorum. Yolun sonunda yıkık bir köprü var. Sen öte yakasında bekliyorsun, bu tarafa geçmek istiyorsun ama bir söz seni orada tutuyor."

Pugat elini çekti. Dilenci kapıya yöneldi. Hancı, "Söylemiştim size," dedi. "Bunlar herkese aynı sözleri söyler."

Dilencinin sözleri Pugat'ın içine işlemişti. O 'yıkık köprü' ve 'söz', zihninde yankılanıp durdu. Bu, sadece bir fal mıydı, yoksa geleceğe dair bir uyarı mı?

Odalarına çıktılar. Mad uzun süre bu garip kadını düşündü. Sonunda yorgunluk ağır bastı, uykuya daldı.

Sabah uyandıklarında hava serin ve kasvetliydi.

Hanın salonunda onları yeni bir sessizlik bekliyordu, kapı aralığından sızan soğuk bir bakış gibi.

19. Bölüm

Bulutların güneşi kapattığı serin bir sabah, hanın salonunda kahvaltı ediyorlardı. Tereyağlı arpa ekmeği ve sıcak süttten oluşan bu basit öğünde bile Pugat'ın iştahsızlığı dikkat çekiyordu. Mad'ın uzattığı ekmeği gönülsüzce ısıyor, dilencinin kehanetinin gölgesi yüzünden okunuyordu. Mad, onun bu halini fark etmişti ama üzerine gitmekten kaçınıyordu. Ocakta eriyen tereyağının sıcak kokusu bile Pugat'ın yüzündeki kasveti dağıtamıyordu.

Kahvaltıdan sonra bekledikleri haber nihayet geldi. Diğer handaki adamların da güvende olduğunu öğrenince rahat bir nefes aldılar.

Handan ayrılıp kalenin girişine doğru ilerlerken, Pugat kalabalığın içinde bir anlığına o dilenci kadınla göz göze geldi. Yüzü sapsarı kesildi, bakışlarını hemen kaçırdı. Bu rastlantı, içindeki tedirginliği daha da derinleştirdi.

Gün ortasında kaleden uzaklaşıp dere kenarında mola verdiklerinde, ikinci takım da onlara yetişti. Birlikte yaktıkları ateşin başında kısa süre-